

Mokslo Lietuva

Leidžiamas nuo 1989 m., du kartus per mėnesį

Nr. 1 (578)

SPAUDOS-
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

PREZIDENTUI VALDUI ADAMKUI ĮTEIKTOS GARBĖS DAKTARO REGALIJOS

Garbės daktaro regalių įteikimas Prezidentui Valdui Adamkui Vilniaus universitete

„Aš galiu pasakyti, kad malonu ir džiugu širdyje, kad mes jį tokį turime. Džiaugiuosi, kad man teko garbė pristatyti Valdą Adamkų garbės daktaro vardui. Aš niekada nepamiršiu jo gyvenimiškų pamokų. Tikiuosi, kad dabar daktarą Adamkų universitete matysime dar dažniau“, – taip 1989 m. balandį Vilniaus universiteto laikraščiu sakė profesorius Česlovas Kudaba. Šiandien Prezidentas Valdas Adamkus sugrįžo į universitetą, kad būtų papuoštas tikrosiomis, jam priklausančiomis VU garbės daktaro regalijomis – toga ir kepure.

Rektoriaus auloje, dailininko Antano Kmieliausko freskų apsuptyje, V. Adamkus apvilktas juodos spalvos pusvilnionio audinio garbės daktaro toga, papuošta aukso spalvos siūlais išsiuvinėtu VU herbu. Jos atvarte išsiuvinėti Prezidento vardas ir pavardė. Juoda veliūro audinio kepurė simbolizuoja išmintį.

„Džiaugiuosi, kad esu namie, tarp savųjų. Todėl noriu pasidžiaugti Vilniaus universiteto įnašu į bendrą Lietuvos valstybės kūrimą. Labiausiai mus garsina mokslo žmonės. Didžiuojuosi jūsų laimėjimų, jūsų darbo ir Vilniaus universiteto auklėtinių pripažinimu pasaulyje. O šios regalijos man ištis yra netikėta dovana“, – kalbėjo V. Adamkus.

VU rektorius prof. Artūras Žukauskas pažymėjo, kad Prezidentas mums visada buvo ir išliks tolerancijos, diplomatijos, aka-

deminių ir žmogiškųjų vertybių puoselėtojo pavyzdžiu.

Valdas Adamkus VU pirmą kartą apsilankė 1974 m. Prezidentas prisimena: „Du universiteto profesoriai Romualdas Lekevičius ir Česlovas Kudaba pakvietė mane į universitetą, kaip jie pasakė, siaurame ratelyje pasikalbėti apie gamtos apsaugos problemas.

1992 m. VU yra pirmoji aukštojo mokslo institucija, suteikusi Prezidentui garbės daktaro vardą. Tuomet V. Adamkus ėjo JAV Aplinkos apsaugos agentūros penktojo regiono administratoriaus pareigas. Parengta pagal Vilniaus universiteto Informacijos ir ryšių su visuomene skyriaus 2016 m. gruodžio 27 d. pranešimą

Prezidentas Valdas Adamkus pasirašo garbės daktarų knygoje. Edgardo Kurausko nuotr.

Kai mes su rektoriumi pakilome tada man mažai pažįstamais universiteto laiptais į Didžiąją aulą, į ją buvo sunku patekti. Aš ne juokais susijaučiau. Tai išliko atmintyje tartum gražus sapnas.“

Būdamas JAV paramos Baltijos šalims aplinkosaugos srityje koordinatoriumi, V. Adamkus organizavo Lietuvos mokslo įstaigų atstovų stažuotes JAV. Visokeriopai bendradarbiavo su VU, jo bibliotekai padėjo įsigyti naujausią mokslinę literatūrą. 1989 m. Prezidentui suteiktas Doctor Honoris Causa. Tuomet jam įteiktas tik diplomas ir odinė tūta, nes tradicija garbės daktarus apvilkti toga atkurta

Prezidentas Valdas Adamkus – VU garbės daktaras

ŠIAME NUMERYJE

Lietuvos mokslo tarybos istorijos puslapiai

● 2 p.

Minint Laisvės gynėjų dieną

● 3 p.

Valstybės ekonomikos aktualijos

● 4–5 p.

Lietuvos istoriko knyga apie konsulą Č. Sugiharą

● 5 p.

Ekonomikos ir gamtos apsaugos aktualijos

● 5 p.

Latvijos mokslų akademijoje

● 6 p.

Jaunieji tyrėjai įkūrė tarptautinį tyrėjų kompetencijų ugdymo tinklą

● 6, 8 p.

Visuomenės vaidmuo paveldo apsaugos sistemoje

● 7, 8 p.

Biochemijos mokslo kūrėjai: profesorė Liūda Rasteikienė

● 8–9 p.

Mokslo renginiai: parodos, konferencijos

● 10, 11 p.

Naujų knygų rinkinys

● 11–12 p.

LIETUVOS MOKSLO TARYBOS ISTORIJOS PUSLAPIAI

(Iš LMT archyvo)

Prof. habil. dr. Leonas Kadžiulis
Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas
1993–1999 m.

„Tarybai teko įveikti visus mokslo ir studijų reformos darbus po didžiojo virsmo iš sovietinės, centro valdomos, sistemos į vakarietišką, veikiančią demokratinės savivaldos principais.“

Lietuvos mokslo taryba (2003 06 30). Prof. Leonas Kadžiulis – pirmas iš kairės

Esu vienas iš tų laimingųjų, kurį Sąjūdis per Lietuvos mokslininkų sąjungą bei Mokslo ir studijų įstatymo rengimo komisiją atvedė į Mokslo tarybą. Dvasinis pakilimas, tada vyravęs mokslo bendruomenėse, prasiveržė ir renkant Tarybos narius, o išrinktuosius palaikė dar ne vienerius metus.

Rinkimus 1991 m. lapkritį organizavo Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto sudarytos aštuonių mokslo krypčių komisijos, kurioms narius pasiūlė mokslo institucijos ir organizacijos. Pagal savo mokslinių interesų sritį dalyvavau renkant agrarinių mokslų atstovus. Susirinkę Kaune į Lietuvos žemės ūkio akademijos salę per 800 mokslo darbuotojų išklause septynių pasiūlytų kandidatų programines kalbas, atsakymus į klausimus ir, slapta balsuodami, išrinko miškininką iš Kauno, zootechniką iš Baisogalos ir agronomą iš Dotnuvos. Pasirinkti tie, kurie labiau atspindėjo to meto mokslo bendruomenės nuotaikas ir norą turėti Taryboje atstovus, suvokiančius agrarinių ir visų mokslų misiją atkūrusioje nepriklausomybėje Lietuvoje. Žadėjusieji pirmiausia ginti savo „cechą“ ir savo „parapiją“ surinko mažiau balsų.

Į Lietuvos mokslo tarybą buvo išrinkti 24 mokslininkai – visų 8 mokslo krypčių atstovai. Dar 12 narių išrinko Seimas iš įvairių mokslo institucijų ir organizacijų pasiūlytų kandidatų. Taip atsidūrėme mokslo „parlamente“, sudarytame iš profesorių, docentų, tuometinių mokslų daktarų. Tarp jų pateko du būsimieji Lietuvos mokslų akademijos prezidentai, du ambasadoriai, po porą Seimo ir Vyriausybės narių ir teologijos mokslo atstovus – vyskupas. Tarp jų ir teko dirbti pirmųjų trijų Tarybos kadencijų metais. Visai nesitikėdamas patekau tarp Tarybos vadovų – iš pradžių pirmininko pavaduotoju, o pirmajam pirmininkui prof. habil. dr. R. P. Sližiui dėl rimtos priežasties atsisakius vadovo rūpesčių, 1993 m. birželį buvau išrinktas pirmininku, vėliau perrinktas dar dviem kadencijoms.

Tai buvo intensyvaus darbo metai. Pirmąsias kadencijas (po dvejus metus kiekviena) Taryba bendruosius posėdžius rengdavo kas dvi savaites, po 18–20 posėdžių kasmet, nors nuostatuose buvo numatyti tik keturi posėdžiai per metus. Juose svarstydavome ir tvirtindavome nuolatinėse ar laikinosiose komisijose parengtus dokumentus. Komisijos rinkdavosi į savo posėdžius dar dažniau nei į bendruosius. Tarybai palyginti sklandžiai dirbti padėjo suformuotas nedidelis personalas, pakviestas daugiausia iš mokslo

institucijų, neužsikrėtęs biurokratine valdininko bacila.

Lietuvos mokslo tarybai teko įveikti visus mokslo ir studijų reformos darbus po didžiojo virsmo iš sovietinės, centro valdomos, sistemos į vakarietišką, veikiančią demokratinės savivaldos principais. Tuo metu Taryba buvo Seimo ir Vyriausybės ekspertė visais mokslo ir studijų organizavimo bei finansavimo klausimais. Iki 1994 m. nebuvo net už mokslą atsakingos ministerijos (Kultūros ir švietimo ministerija nereguliuo aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų), todėl Taryba veikė kaip svarbi tada gana darnaus trikampio Seimas–Vyriausybė–Taryba dalis.

Taryba rengė ir siūlė Vyriausybei tvirtinti poįstatyminių aktų projektus, susijusius su aukštųjų mokyklų ir mokslo institutų valdymu, pedagogų ir mokslo darbuotojų atestavimu, mokslo laipsnių ir pedagoginių mokslų vardų teikimu. Vėliau Tarybos komisijos svarstė, o Taryba tvirtino sovietiniais laikais įgytų diplomų ir atestatų pripažinimą Lietuvoje įteisintais daktaro ir habilituoto daktaro mokslo laipsniais, docento ir profesorius vardais. Taip buvo nostrifikuota per 8 450 diplomų ir apie pusę tiek atestatų.

Per 50 anų laikų diplomų, įgytų ne mokslinių tyrimų, o politizuotų, vien liaupsinančių sistemą ar iškraipiančių tikrovę, disertacijų nenostifikavome. Nenostifikavome ir pačių autorių nepateiktos disertacijos. Tokių daugiausia buvo tarp sovietinių istorikų. Mūsų genetikai ir selektininkai galėjo pasidžiaugti, kad Lietuvos mokslo darbuotojai nenuėjo slidžių pataikavimo sistemai keliu, neskė Lysenka (genetikos priešu), todėl jokio nusikaltimo genetinėje selekcijoje nebuvo padaryta. Dėl to, svarstant diplomų nostrifikaciją, šioje kryptyje su broku nesusidurta.

Kasmetis Tarybos rūpestis buvo parengti Vyriausybei siūlymus dėl valstybės biudžeto projekto bei asignavimų mokslo institucijoms paskirstymo. Siūlymai buvo rengiami pagal Tarybos pasiūlytas prioritetines mokslo plėtotes kryptis ir jos įvertintas valstybines mokslo programas. Buvo stengiamasi išlaikyti balansą tarp įvairių mokslo ir studijų institucijų. Pavyzdžiui, Antano Stancevičiaus, Juozo Šveiščio ir kitų dviejų agrarininkų įtikinamų argumentų bei visų Tarybos narių supratimu žemės ūkio mokslo įstaigos, vykdančios valstybei labai reikalingus tyrimus ir rengiančios svarbias rekomendacijas, gavo subalansuotus su ki-

tomis mokslo sritimis asignavimus ir galėjo tais sunkiais laikais išsilaikyti, išsaugoti mokslo darbuotojų branduolį. Panašiai buvo apsaugoti ir humanitarai, kurie sovietmečiu buvo neleistinai menkai finansuojami. Tas balansas buvo pasiekiamas dėl tos pačios demokratijos dvasios – pasiginčiję, kartais itin karštai, tačiau nesusipykę, priimdavome tinkamiausią sprendimą.

Taryba dar 1993 m. ėmė rengti pagrindus programiniam konkursiniam mokslo finansavimui. Parengtas Valstybinių mokslų programų nuostatų projektas. Taryboje gimė ir Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo užuomazga. Kurį laiką fondas veikė prie Lietuvos mokslo tarybos.

Daug dėmesio ir laiko teko skirti svarstant mokslo institucijų prašymus suteikti doktorantūros ir habilitacijos teise. Iš 250 prašymų Taryba Vyriausybei rekomendavo patenkinti 190. Taigi atranka buvo principinga ir griežta. Daugumai šių darbų sunkiausiais pirmaisiais pusantrų metų vadovavo pirmasis Tarybos pirmininkas prof. Rimantas Sližys. Per tą laiką nusistovėjo ir Tarybos darbo kryptys, ir stilius. Tad man, perėmusiam pareigas, teko tęsti kartu pradėtus ir sumanytus darbus.

Jau pirmųjų kadencijų metu imta abejoti, ar menkas šalies biudžetas gali pakelti didelę mokslo institucijų našą. Svarstytos įvairios išeitys. Daugelis šių svarstymų minčių pasitvirtino. Anuomet Taryboje vyravo idealistinė, gal retsykiais naivokai optimistinė dvasia. Tikėjome, kad savivaldoje ir autonomijoje demokratija gali sutarti su asmeniniais. Remiantis tokiu supratimu, buvo rengiama daug poįstatyminių aktų ir dokumentų. Taip buvo parengtas Mokslo ir studijų įstatymas. Tenka tik stebėtis, kad skirtingai nei daugelis kitų įstatymų, greitai apaugusių daugybe pataisų, šis bent dešimtmetį išliko nekoreguotas.

Deja, ne viską, kas įstatyme buvo parašyta, pavyko įgyvendinti. Antai jame įsakmiai buvo pabrėžta mokslo ir studijų vienovė, jų integracija. Taryba rengė įvairius siūlymus, kaip tai padaryti aukštosiose mokyklose, tarp jų ir mokslo institutuose. Numatyta bendra veikla nuo bakalaurų iki doktorantų rengimo ir pan. Didelė dalis valstybinių mokslo institutų buvo integruoti į aukštąsias mokyklas. Kai kurie iš viso išnyko, neišliko jie net kaip katedros.

Nelabai sėkmingai baigėsi ir mokslo vertinimas, kurį 1995 m. atliko Norvegijos mokslo tarybos komisija. Jos pirmasis siūlymų punktas – mokslą prioritetiškai telkti šalies poreikiams tenkinti – buvo užmirštas (taikomieji tyrimai menkai vertinami). Iškeltas antrasis norvegų siūlymo punktas – silpnėsniųjų sąskaita stipriau skatinti mokslą plėtojančias institucijas. Gal dėl to buvo užmirštas įstatyme 23 straipsniu paremtas Tarybos siūlymas išlaikyti bent minimalias subsidijas valstybiniais mokslo institutams pagal mokslo sritį. Vėlesniame Mokslo ir studijų įstatyme šio straipsnio neliko. Tikriausiai kai kam buvo naudingiau žvejoti bendrame tvenkinyje, kur lydekos plaukioja kartu su karosiukais...

Tarp neįgyvendintų dalykų liko dar Tarybos antrosios kadencijos metais pradėta svarstyti galimybė kredituoti studijas. Tik dabar, praėjus keliolikai metų, panaši idėja įkūnyta studijų krepšeliu. Anuomet nuogausta, ar pakels valstybė finansiskai, jei už studijas skola bus išmokama tik jas baigus. Ir dabar krepšelio įvedimas nekelia didelio džiaugsmo. Jo kompensacija išspręsta daug nepalankiau nei daugelyje kitų šalių. Daliai mokslu besidominčio jaunimo tai yra rimta socialinė problema.

Kita, neva nepasiteisinusi, ano meto mokslo ir studijų reformos sritis – mokslo laipsnių ir pedagoginių mokslų vardų sistema bei procedūra. Ji po gero dešimtmečio sugriuvo. Grįžo mokslo laipsnio gynimo tarybos, nes pasitaikė nepakankamai reiklų doktorantūros komitetai.

Labiausiai pakito mokslo institucijų valdymas. Iš aukštųjų mokyklų, ypač mokslo institutų, savivaldos mažai kas liko. Senato galios – menkos, institutų mokslo tarybos beveik nieko nesprendžia. Ekspertų vertinimai sukaustyti – sprendimai priklauso nuo buhalterinių statistikos rodiklių. Rezultatas – mokslo laipsnius teikti, doktorantui vadovauti gali net nė vienos idėjos nepasiūlęs mokslininkas, jei jis buvo trečias, penktas ar vos dešimtas tyrimo bendraautoris, bet straipsniai apgaubti visagallo ISI nustatyto WoS citavimo indekso aureole. Universitetai reitinguojami kaip tenisininkai ar krepšinio komandos... Galime guostis nebent tuo, kad tai yra ne Lietuvos atradimas. Globalizacija veikia ir mokslą. Dabartinę Lietuvos mokslo tarybą tenka tik užjausti ir palinkėti jai stovėti teisingoje barikadų, kurios kartais atsiranda tarp mokslo ir valdžios institucijų, pusėje.

REDAKTORIAUS KOMENTARAS

Prof. dr. Jonas Jasaitis

Tą sausio vakarą teko būti šalia Aukščiausiosios Tarybos rūmų. Kad dabar sprendžiamas pats svarbiausias – tautos laisvės ir valstybės išlikimo klausimas, daugumai čia susirinkusių buvo visiškai aišku. Žinoma, galima kalbėti apie Vyriausybę egzilyje, apie protestus svarbiausiose tarptautinėse tribūnose, bet jei įniršusiam agresoriui būtų pasisekė užgrobti svarbiausių valstybės institucijų pastatus ir išblaškyti jų gynėjus, dėl tikrosios laisvės, dėl Lietuvos grįžimo į pasaulio žemėlapi, dėl galimybės patiems kurti savo ateitį vėl būtų tekę kovoti taip pat kaip ir pokario metais. Niekada negalima prarasti vilties, tačiau kas būtų galėjęs pasakyti, kiek laiko toji kova vėl būtų užsitęsusi ir kiek aukų pareikalavusi.

Į tunelį po Aukščiausiosios Tarybos rūmais įžlegėjo milžiniški tankai. Pabaisos atkištais vamzdžiais krikė čia pat, mes nežinojome, kur pasisuks jų vilkstinė. Dalis gynėjų spietėsi aplink rūmų sienas, lyg siekdami jas apsaugoti savo kūnais. Žvelgėme į savojo Parlamento langus, pro kuriuos pasirodydavo tie, kuriuos dar taip neseniai išrinkome ir kurie nepabūgo pasiryžti Kovo 11-osios istoriniams nutarimams, nepasidavė įkyriems reikalavimams skelbti Nepriklausomybės Akto moratoriumą (šis žodis siejosi su mirtimi, o ne kažkokiu neapibrėžtu laisvės siekio atidėliojimu), neišsigan- do sovietinės „blokados“. Jie nepaklausė kai kurių Vakarų valstybių politikierių raginimų neva „netrukdyti Gorbiui kurti socializmą su žmogišku veidu“. Puikiai supratome, kokio baisaus žvėries snukis iš tikrųjų buvo tas pergrimuo- jamas ir savanaudžių komersantų bei kairuoliškųjų liberalų interesus atitinkantis „persitvarkymo“ manekenas.

1991 m. sausį pasaulyje buvome beveik vieni su savo viltimis ir nerimu. Dalelė to pasaulio apie mus jau žinojo, tačiau galėjo padėti tik išreikšdami solidarumo jausmą. Kaip vėliau paaiškėjo, tai tapo ir realia jėga, sustabdžiusia tankų kolonas ir mus nužudyti pasirengusių diversantų grupes.

Tuo metu tankų kolona nužlegėjo į Konarskio gatvę. Iš portatyvinių radijo imtuvėlių vis dar sklido lietuviški žodžiai, bebaimiškai pranešantys, kas vyksta – iki pat paskutinės studijos užgrobimo. Iš aprūdijusio autobusiuko, atvažia- vusio prie Parlamento rūmų, išlipusios, ką tik baisų siaubą pergyvenusios virpančios mergaitės kartojo apie užpuolikus: „Jų akys – varinės!“ Jos ką tik buvo mačiosios ne žmonės, o tik jų figūras primenančius „robotus“ su automatais. Tai ir buvo tas tikrasis „socializmo veidas“, o ne išoriniam pasau- liui kaišiojamas atvaizdas, kurio kopijas iki šiol kai kas net Lietuvoje tebeklijuoja ant dešrelių pakuočių.

Kas tie „paišytojai“, ant kiekvienos etiketės tiražuojantys besišypsančias „kolūkietes“ su trumpomis skarelėmis ir pilkais kombinezonais aprengtus vienplaukius „proletariato“ atstovus, rašinėjantys, kad jų gaminiai esą natūraliausi, aukš- čiausios kokybės? Ar tai tik apsakri reklama, skirta naiviems pirkėjams, nemačiusiems anų laikų ar neatsikračiusiems sovietinės nostalgijos? Tik visai neseniai nuo tokių etikečių išnyko propagandinio melo žodis – „tarybinės“.

Tada, stovėdami prie Parlamento rūmų, negalėjome net įsivaizduoti, kad ir po ketvirčio amžiaus kažkas dar bandys kaišioti tokią propagandą ir demagogiją. Tada mintys skriejo kitur. Dalyvavome Šventose Mišiose, kurias aukojo pasiprie- šinimo sovietiniam režimui dalyvis kunigas Robertas Grigas. Nors praėjo daug metų, tačiau neįmanoma pamiršti tuo metu nepakartojamu tikėjimu suskambėjusios giesmės „Marija, Marija“. Jau niekada nepavyks jos giedoti be jaudulio, ne- pertraukiama sielos gija susijusio su to vėlyvo vakaro vaizdu.

Ant Karoliniškių kalvos stovintis Televizijos bokštas buvo gerai matomas. Pasirodė šuvių blyksniai, sugriaudėjo spro- gimai, pasigirdo automatų salvės. Pro Parlamento langą kai kas bandė raminti, esą šaudo tuščiais šoviniais, suprask, tik gąsdina. Ne, šaudė ne tuščiais. Tankų vikšrais traiskė žmones. Ir automatų buožių smūgiai į beginklių galvas buvo tikri. Netrukus Neries pakrante jau lėkė „greitosios“, gabenusios mirštančius ir sužeistuosius.

Tą naktį Televizijos bokštą agresorių kariauna užgrobė. Ilgam – iki pat rugpjūčio pučo žlugimo. Visą tą vasarą buvo šiurpu matyti bokštą, aplink kurį slampinėjo juodomis apsauginėmis uniformomis apmaukšlinti kareiviai, nelabai suvokiantys, kas čia iš tikrųjų vyksta.

Tačiau pulti Parlamento sausio 13-osios naktį neišdrįso. Jie sakė: „Slyškom mnogo miasa.“ (Per daug mėsos). Nors kai kam atrodėme tik mėsa, bet ir tarp kariškių atsirado bent kiek blaiviau pagalvojusių, kad, pasikeitus politinei situa- cijai, visa kaltė gali būti suversta jiems. Kariuomenė skirta išorės apsaugai, o ne beginkliams, jokių agresyvių veiksmų nesiimantiems žmonėms žudyti. Tokio įsakymo jiems duoti tada niekas neišdrįso, o vyriausias „perestroikininkas“ vėliau aiškino miegojęs.

Dabar, aišku, reikia, nepamirštant praeities ryžto, žuvu- sių atminimo, suluošintųjų skausmo ir greitai užplūdusio visokiausio plauko persidažėlių abejingumo ar net prastai slepiamos paniekos tiems tūkstančiams eilinių, kurie rizi- kavo gyvybe, niekieno prie Parlamento rūmų nesuvaryti, dorai savo valstybėje tvarkytis. Kai matome tuos, kurių tada tarp mūsų nebuvo, tačiau kurie šiandien artistišškai šmėžuoja televizorių ekranuose ir iš visokiausių tribūnų, forumų ir konferencijų aiškina, kaip viską reikia „optimizuoti“ ir „konsoliduoti“, kaip reikia „modernizuoti“ šeimos ir tautos paveldo sampratas, kaip būtina prisitaikyti prie mažėjančios Lietuvos „realijų“, labai norėtūsi tiesiai, o ne per televizorių, daug ko paklausti. Ne jie turėtų būti visuomenės „dėmesio centre“, nes tikrai nenusipelnė to nei žiniomis, nei darbais.

Tikrai nesiruošiamo neigti, kokie milžiniški teigiami pokyčiai įvyko mūsų valstybėje, kaip prasiplėtė visuomenės akiratis ir išlaisvėjo mintys, kaip užaugo karta, nemačiusi ei- lių apspurusiose anų laikų parduotuvėlėse, nesuvokianti, kad kažkas iš valdžios gali nurodinėti, kokios muzikos klausytis ar į kokią kelionę susiruošti. Užaugo laisvi laisvos Lietuvos žmonės, kurie žino, kas yra tikra šeima, kokios yra tikrosios tėvų ir vaikų pareigos, kurie net neįsivaizduoja, kad mylimus senelius reikia laikyti „globos namuose“, o vaikus mėtyti į langelius prie ligoninių.

Tenka nuolat bendrauti su tais, kurie nori rimtai studi- juoti ir tapti konkurencingi tarptautinėje erdvėje, kurie tiki, kad ir į Lietuvą ateis normalaus doro verslo kultūra, kad jie patys taps visuomenės gerbiama valstybės tarnautojais ir jos atstovais tarptautinėse organizacijose. Jų tikrai netenkina primityvaus verslo struktūrų siekiai riboti jų galimybes įgyti universitetinį išsilavinimą tik todėl, kad atokesnėje bendrojo ugdymo mokykloje nebuvo gero anglų kalbos specialisto, kūrybiško fizikos ar chemijos mokytojo arba kad kolegijoje teko studijas derinti su darbu, nes šeimai desperatiškai trūko lėšų pragyventi. Jie stropiai taiso ankstesnio išsilavinimo spragas, puikiai suprasdami, kad paauglystės metais daug ko patys nepasiekė, nors tikriausiai galėjo pasiekti. Pats gy- venimas jiems rodo, kaip reikia rūpintis savo kompetencija.

Ne vienas iš mano šiandienų studentų jau yra padirbėjęs Danijoje, Norvegijoje, Airijoje ar Didžiojoje Britanijoje. Jie grįžo pamatę ne tik tai, kur geriau tvarkomasi, bet ir ko nereikėtų liaupsinti bei toleruoti savoje valstybėje. Todėl jie nėra abejingi Lietuvoje išplitusiai korupcijai, nevalymui, kai kurių darbdavių ir valdininkų chamizmui, veidmainystei, kai sakoma viena, o elgiamasi priešingai. Jų tikrai nežavi naujųjų „chunveibinų“ užmačios vertinti juos tik pagal pa- auglystėje gautus pažymius arba sukurti 3–5 gigantomanijos ženklais apkarstytus universitetus, į kuriuos daugeliui jų būtų užkirstas kelias.

O kaip mūsų studentai pasitiko žinią, kad būtent dabar, Laisvės gynėjų dienos išvakarėse, „Lietuvos Nepriklausomy- bės gynimo Sausio 13-osios brolija 26-ąsias tragiškų įvykių metines pasitinka kaip benamė. Iš patalpų sostinės Gedimino prospekte ji buvo priversta išsikelti, patalpas perėmus Turto bankui ir dar pareikalavus 17 tūkst. eurų“. Tai kas yra tikrasis valstybės turtas ir kam jis priklauso?

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

2017-ieji – Kazio Bradūno metai. Seimas, atsižvelg- damas į tai, kad šiais metais bus minimos poeto, publicisto Kazio Bradūno 100-osios gimimo metinės, nutarė paskelbti 2017-uosius Kazio Bradūno metais. Nutari- me pabrėžiama, kad Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas Kazys Bradūnas yra vienas ryškiausių XX a. žemininkų-lankininkų kartos poetų, Jungtinių Ame- rikos Valstijų lietuvių literatūrinio ir kultūrinio gyvenimo organizatorių.

K. Bradūnas gimė 1917 m. vasario 11 d. Vilkaviškio rajone. Vėliau Kauno ir Vilniaus universitetuose studijavo lituanistiką, o 1949 m. persikėlė gyventi į JAV. Čia aktyviai dalyvavo kultūrinėje veikloje, redagavo „Aidas“, „Literatū- rinius lankus“, dirbo leidinyje „Draugas“. Apdovanotas Di- džiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu, 1992 m. tapo Nacionalinės premijos laureatu. Mirė 2009 m. vasario 9 d. Vilniuje. Palaidotas Antakalnio kapinėse.

Regioninės politikos kūrimo link. Seimo TS-LKD frak- cijos narių Lauryno Kasčiūno, Agnės Bilotaitės ir Rimanto Jono Dagio spaudos konferencijoje „Regioninė politika: kaip netapti vieno miesto savivaldybė“, įvykusioje gruodžio 19 d., buvo pažymėta, kad iki šiol nevykdyta jokia regioninė politi- ka. Seimo nariai, teikdami savo pasiūlymus, siūlo konkrečias priemones. L. Kasčiūnas parengė Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo projektą, numatantį didinti finansinę paramą šeimoms, norinčioms įsigyti arba statyti gyvenamąjį būstą Lietuvos regionuose. Projekte numatoma, kad asme- nims ar šeimoms, be suteikiamos 10 arba 20 proc. subsidijos valstybės iš dalies kompensuojamo pirmojo būsto kredito ar pradinio įnašo daliai apmokėti, papildomai būtų suteikiama dar 15 proc. subsidija pirmajam būstui ne didmiesčiuose arba kurortinės teritorijos statusą turinčiose savivaldybėse. Valstybės parama asmenims ir šeimoms jų būsto poreikiams tenkinti būtų diferencijuota pagal gyvenamąją teritoriją. Siūloma minėtą įstatymą papildyti nuostata, numatančia galimybę mažiau pasiturintiems jauniems žmonėms, keti- nantiems kurtis regionuose, perleisti tam tinkamą laisvos valstybinės žemės sklypą pirmojo gyvenamojo būsto statybai su teise jį išsipirkti Vyriausybės nustatyta tvarka.

Parlamentarai pabrėžė, kad verslas nėra suinteresuotas kurti naujų darbo vietų regionuose, nes trūksta kvalifikuotos darbo jėgos. Tačiau jauni specialistai nėra suinteresuoti likti regionuose, nes nėra gerai apmokamo darbo vietų. Taip susidaro uždaras ratas, kurį bent iš dalies turėtų nutraukti teikiami paramos pirmajam būstui įsigyti įstatymai. At- kreiptas dėmesys, kad savivaldybės nėra suinteresuotos kurti naujų darbo vietų, stengtis, kad daugiau pajamų patektų į jų biudžetus, nes dėl ydingos biudžeto formavimo tvarkos savivaldybės neskatinamos siekti geresnių veiklos rezultatų.

Organizuoto nusikalstamumo žala valstybei. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto gruodžio 28 d. posėdyje policijos ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos atstovai pristatė organizuoto nusikalstamumo tendencijas Lietuvoje. „Laikas apskaičiuoti, kiek žalos valstybės ekono- mikai, jos finansų sistemai padaro organizuotos nusikaltėlių grupės per PVM grobstymą, korupciją ir kitus nusikalti- mus“, – sakė NSGK pirmininkas V. Bakas. Posėdžio metu buvo išklaustas situacijos vertinimas ir teisėsaugos instituci- jų pasiūlymai dėl įstatymų pakeitimų, siekiant kovoti su savo veiklą smurtu grindžiančiomis kriminalinėmis gaujomis. Komitetas jau yra pritaręs Organizuoto nusikalstamumo užkardymo ir kontrolės įstatymo projektui, kuris suteiks tei- sinius pagrindus turtui, sukauptam iš pavojingų organizuoto nusikalstamumo kriminalinių gaujų veiklos, konfiskuoti. Tikimasi, kad artimiausiu metu šį projektą apsvartys Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Atskiro dėmesio sulaukė ir intelektualiniai nusikaltimai, kuriais padaroma didelė žala valstybės finansų sistemai. Sudėtingos sukčiavimo schemas, apimančios kelias valstybes, darosi vis sudėtingesnės. Joms išaiškinti reikalingas glaudus bendradarbiavimas tiek šalies viduje, tiek su užsienio partneriais, tam tikros specifinės žinios mokesčių, finansų srityje.

Seimo Aplinkos apsaugos komiteto narys Linas Balsys kreipėsi į naująją aplinkos ministrą Kęstutį Navicką dėl nuo šių metų įsigaliojusios tvarkos prašyti gyventojų, atvežusių atliekas į stambiujų ir kitų atliekų surinkimo aikšteles, pateik- ti savo vardą, pavardę, adresą ir asmens dokumento – paso arba asmens tapatybės kortelės – numerį.

Lietuvos vieta Europos Sąjungos eksporto sistemoje

Inžinerinės pramonės įmonės bemaž viešingai įvardijo, kuo gyvena pastaruoju laikotarpiu ir kokius išbandymus mato perspektyvoje. Darbo našumo didinimas, darbuotojų kvalifikacijos kėlimas, investicijos į įrengimų atnaujinimą, ketvirtosios pramonės revoliucijos skatinami skaitmenizacijos procesai, įsitvirtinimas užsienio rinkose, investicinė aplinka Lietuvoje – tai tik dalis aktualių temų. Nepaisydamos didelių iššūkių, įmonės dirbo efektyviai ir numato 25–30 proc. augimą. Realias tokio augimo galimybes patvirtina ir Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija (LINPRA), tačiau kartu įspėja apie grėsmes, kurios gali nulemti priešingus rezultatus.

Pasak LINPRA prezidento, Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidento Gintauto Kvietkausko, daugiau nei 70 proc. savo produkcijos eksportuojančių inžinerinės pramonės įmonių pardavimo apimtys kasmet viršija 3 mlrd. eurų. Pardavimai galėtų išaugti iki 4,6 mlrd. eurų, tačiau tam reikia sutelktų veiksmų: „Europos Sąjungos inžinerinę pramonę galime įsivaizduoti kaip greitai eigančią krovininį traukinį. Jo lokomotyvas yra senosios ES šalys – Vokietija, Prancūzija,

Lietuvos inžinerinės pramonės asociacijos prezidentas Gintautas Kvietkauskas

Olandija, Skandinavijos valstybės. Šiame sąstato kol kas svarbų vaidmenį vaidina ir Lietuvos eksportas, tačiau yra ženklų, kad jį gali pakeisti pigesnių šalių, Bulgarijos ar Ukrainos, produkcija. Taip gali nutikti, jei stabdysime investicijas į technologinę įrangą, nesuvaldysime emigracijos, nespręsimė profesinio švietimo problemų ir neskatinėsimė pameistrystės proveržio Lietuvoje.“

Susirūpinimą kelia tai, kad Lietuvos inžinerinė pramonė nepanaudoja viso turimo potencialo. LINPRA išskiria tris silpnąsias vietas, į kurias reikia tuoj pat susitelkti valstybės lygmeniu: **skubiai stabdyti emigraci-**

ją, švietimo sistemą atverti bendradarbiavimui su pramone, pagerinti mokestinę aplinką ir mokestinėmis lengvatomis skatinti reinvesticijas į įmonių technologinį pasirengimą.

Investuotojai įvardija, kad Lietuvoje jau trūksta darbo jėgos, todėl net ir gera infrastruktūra, struktūrinių fondų investicinė pagalba, palankios investuotojams mokestinės sąlygos neatrodo tokios patrauklios. Kai per metus vis dar emigruoja 30–40 tūkst. žmonių, dirbti nebėra kam. Prie to prisideda ir nelanksti švietimo sistema, nepajėgi greitai parengti reikalingų specialistų. Darbuotojų stygių jaučiančios, bet produkciją eksportuojančios įmonės taip pat daug pralaimi dėl šalyje klestinčios šešėlinės ekonomikos.

Darbo našumas priklauso ir nuo tinkamo darbuotojų profesinio pasirengimo. Siekiant aprūpinti darbo rinką tinkamai parengtais darbuotojais, svarbu skatinti praktinę profesinę mokymąsi pameistrystės būdu, sukurti ir įtvirtinti kryptingo profesinio orientavimo ir karjeros planavimo sistemą. Būtina formuoti ekonomiškai pagrįstą požiūrį į mokslinę veiklą ir skatinti taikomąjį mokslo ir verslo bendradarbiavimą.

Ūkio ir ekonomikos srityje prioritetą svarbu teikti ketvirtajai pramonės revoliucijai, ministerijų strateginiuose veiklos planuose numatant priemones skaitmeninėms technologijoms, naujoms medžiagoms ir lankstiems gamybos metodams diegti. ES investicijų dalį privalu skirti Lietuvos pramonės pasirengimui vykstantiems pokyčiams, suteikti pelno lengvatą reinvesticijoms į pramonę ir numatyti priemones, kurios sušvelnintų pramonės revoliucijos poveikį švietimo bei socialinės aplinkos srityse. LINPRA teigimu, pokyčiai ekonomikos, švietimo ir socialinės apsaugos srityse jau 2017-aisiais galėtų beveik trečdaliu padidinti veiklos efektyvumą. Tik sutelktas valdžios, švietimo ir įmonių darbas naujus iššūkius keliančios ketvirtosios pramonės revoliucijos kontekste padėtų ir toliau išlaikyti per pastaruosius 10 metų įgytą Lietuvos inžinerinės pramonės konkurencingumą. Papildoma informacija: Gintautas Kvietkauskas, LINPRA prezidentas, LPK viceprezidentas, tel. (8 698) 05 639, el. paštas gintautas.kvietkauskas@arginta.lt. Parengta pagal 2016 m. gruodžio 29 d. pranešimą

Narystė EPBO – valstybės ekonomikos augimo garantas

Kęstutis Biekša, Vida Dapkienė, Vaida Šapolaitė

Baigiantis 2016-iesiems, mes, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto darbuotojai – Vaida Šapolaitė, Vida Dapkienė ir Kęstutis Biekša – lankėmės Ekonominės plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos (EPBO) būstinėje Paryžiuje ir dalyvavo tris dienas trukusiuose Žemės ūkio reikalų politikos darbo grupės posėdžiuose. Ši organizacija geriau žinoma pagal anglišką santrumpą OECD (*Organization of Economic Cooperation and Development*). Ji buvo įkurta 1961 m., kai JAV ir Kanada prisijungė prie Europos ekonominio bendradarbiavimo organizacijos, įkurtos 1947 m., siekiant atstatyti po Antrojo pasaulinio karo sugriautą Europos ekonomiką.

Kitais metais švęsianti 50 metų jubiliejų EPBO stengiasi numatyti ir reguliuoti globalios ekonomikos vystymuisi įtaką darančius procesus, suvienydamą savo narių ekspertų pajėgas vykdamą įvairių ekonomikos sektorių ir valstybės valdymo sričių tyrimus. Šioje organizacijoje dalyvaujančios valstybės teikia duomenis apie savo šalies ūkio sektorius, formuoja ir plėtoja naujas ekonominės bei socialinės politikos gaires, kurios vėliau praktiškai pritaikomos narių ekonomikoje.

EBPO – tai ekonomiškai stiprių išsivysčiusių valstybių (JAV, Kanada, Japonija, Švedija, Prancūzija, Šveicarija ir kt.) organizacija, kurios esminis tikslas – kaupti gerą patirtį ir dalintis ja, atliekant išsamius ekonomikos, socialinės ir aplinkosaugos, švietimo ir žemės ūkio, mokslo ir technologijų sektorių tyrimus, diskutuojant ir dalinantis informacija. Siekdama tapti viena iš pagrindinių tarptautinių organizacijų, darančių įtaką globalizacijos procesams, EPBO analizuoja ekonomikos augimo, užimtumo ir pragyvenimo lygio gerėjimą skatinančius veiksnius, finansinio stabilumo instrumentus, identifi-

Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto darbuotojai, dalyvavę EPBO posėdžiuose Paryžiuje

kuoja įvairių valstybių ekonomikos raidos ir pasaulines prekybos plėtojimo perspektyvas.

Šioje organizacijoje dirbantys ekspertai rengia analitines studijas ir ataskaitas, kuriose, taikant naujausias mokslinių tyrimų metodikas, apžvelgiami įvairių ūkio sektorių vystymosi rodikliai. Daug dėmesio skiriama įvairių ekonomikos sričių integralumui ir politikos skaidrumui. Tyrimų rezultatais naudojasi nacionalinės politikos formavimo ir viešojo valdymo institucijos, tarptautinės ekonominės ir finansinės organizacijos, mokslo įstaigos. Sukaupia išsami statistinė informacija informatyviai pateikiama spausdintuose ir virtualiuose grafikuose bei lentelėse. Šia informacija leidžiama laisvai naudotis interneto svetainėje www.oecd.org. Lietuvai tapus visateise EPBO nare, informacijos paieškos įrankiai darbo grupėse ir komitetuose dalyvaujantiems ekspertams taps dar geriau pasiekiami. Ekspertai turės galimybę naudotis sukaupia duomenų baze, įvairiomis studijomis ir ataskaitomis, susi-

pažinti su kitų šalių gerosios praktikos pavyzdžiais bei taikyti įgytas žinias Lietuvoje.

EPBO struktūrą sudaro vadovų taryba, atliekanti strateginio vadovavimo ir priežiūros funkcijas, komitetai, organizuojantys diskusijas ir darbo grupių susitikimus, sekretoriatas arba administracinis departamentas, atliekantis analitinį darbą ir teikiantis pasiūlymus. Šalis narė į vadovybės tarybą skiria ambasadorius arba aukšto rango diplomatus, o į komitetų organizuojamus darbo grupių susitikimus – vykdomosios valdžios (ministerijų ir pan.) atstovus. Organizacijoje yra 19 departamentų ir 12 komitetų, kurie rengia susitikimus ir organizuoja darbo grupes šiomis temomis: žemės ūkio, ekonomikos plėtros, švietimo, energetikos, aplinkosaugos, finansų, viešojo valdymo, sveikatos priežiūros, inovacijų ir technologijų, socialinės ir darbo apsaugos.

EPBO biudžetas formuojamas iš šalių narių nario mokesčio, skaičiuojamo pagal šalies ekonominio išsivystymo lygį. Bendras 2016 m. EPBO biudžetas siekė apie 370 mln. eurų. Didžiąją šio biudžeto dalį (20,93 %) sudarė JAV įnašas. Antrą pagal dydį mokestį (10,79 %) mokėjo Japonija, po to Vokietija (7,52 %), Prancūzija (5,49 %), Jungtinė Karalystė (5,34 %), Italija (4,20 %) ir Kanada (3,84 %). Estija sumokėjo 1,43 proc., arba apie 5,30 mln. eurų, metinį mokestį. Mažiausią metinį mokestį mokėjo Slovakija (0,66 %), Liuksemburgas (0,54 %) ir Islandija (0,43 %). Finansinis išipareigojimas yra iššūkis mažesnių valstybių biudžetams, tačiau narystė šioje organizacijoje reiškia teigiamą šalies įvertinimą ir jos ekonominio išsivystymo pripažinimą pasaulyje. Šiuo metu EBPO priklauso 39 valstybės, tarp kurių jau yra mūsų kaimynės – Estija ir Latvija. Naujausia narė – Latvija į šią organizaciją priimta 2016 m. liepos 1 d.

Lietuva stojimo į EPBO procedūras pradėjo dar 2000 m., kai mūsų Vyriausybė

savo programoje įtvirtino siekį tapti šios organizacijos nare. Oficialų stojimo į EPBO organizaciją prašymą Lietuva įteikė 2002 m. Pasirengimo EPBO narystei pastangos įvertintos 2015 m. birželio 4 d., kai EBPO vadovų taryba oficialiai pakvietė Lietuvą pradėti derybas dėl narystės procesą. Tikimasi, kad Lietuva visateise EPBO nare taps 2018 m.

EBPO savo veikloje remiasi aukščiausiu standartų taikymo ir maksimalaus skaidrumo principais, daug dėmesio skirdama įvairių ekonomikos sričių integralumui. 2016 m. gruodžio 8 d. Lietuva pakviesta tapti visateise EBPO darbo grupės, tiriančios papirkimus, sudarant tarptautinius verslo sandorius, nare. Tai yra vienas svarbiausių stojimo į organizaciją proceso elementų, padėsiantis Lietuvos ekonomikai tapti skaidresnei.

Šiuo metu atliekama išsami Lietuvos ekonomikos sektorių analizė, stebima jos socialinė politika ir darbo rinką, domimasi ekonominės krizės pasekmėmis, aplinkosaugos ir energetikos projektais bei jų poveikiu ekonomikai, aplinkai ir socialinei gerovei, mokslo ir technologijų pasiekimais. Esminiai iššūkiai, kuriuos Lietuva turi įveikti, stodama į šią organizaciją, yra šešėlinės ekonomikos mastų ir korupcijos mažinimas, darbo vietų kūrimas, strateginių projektų poveikio ekonominei, gamtinei ir socialinei aplinkai stebėseną, mokslo ir inovacijų pažangą, migracijos suvaldymas.

Narystė šioje organizacijoje suteiks Lietuvai galimybę naudotis EPBO ekspertiniais pajėgumais bei dalyvauti, darant įtaką globaliems sprendimams ekonomikos ir kitose viešojo valdymo srityse. Priklausydama šiai organizacijai, Lietuva bus vertinama kaip pažangi ir ekonomiškai stipri valstybė, išsakanti savo nuomonę, sprendžiant aktualias ekonomines, socialines ir darnaus vystymosi problemas. Narystė EPBO – tai valstybės ekonomikos stabilumo garantas.

Lietuvos istoriko knyga apie konsulą Č. Sugiharą

Jau kitąmet Japonijoje dienos šviesą išvys knyga apie Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje rezidavusį ir tūkstančius gyvybių išgelbėjusį Japonijos konsulą Čijunę Sugiharą (angl. *Chiune Sugihara*). Šios knygos autorius – mokslininkas iš Lietuvos. Šiaulių universiteto docentas, istorikas dr. Simonas Strelcovas neseniai sugrįžo iš komandiruotės po Tekančios Saulės šalį, kur savo mokslinių tyrimų lauką praplėtė archyvuose rastomis žiniomis apie garsųjį Pasaulio tautų teisulį. Mokslininko surinkta medžiaga suguls į knygą japonų kalba.

Č. Sugihara – jungtis tarp Japonijos ir Lietuvos

1940 m. vasarą Č. Sugihara išgelbėjo apie 6 tūkst. Lietuvos, Lenkijos ir Vokietijos žydų, suteikdamas jiems tranzitines vizas į Japoniją. Neturėdamas vyriausybės sutikimo, paskutinėmis lemiamomis akimirkomis jis išdavinėjo „gyvenimo vizomis“ vėliau pavadintus leidimus net Kauno traukinių stotyje.

„Humanitariniuose moksluose Č. Sugihara yra gyva jungtis tarp Lietuvos ir Japonijos, o šioje šalyje išlikę šaltiniai leidžia užpildyti tyrimų spragas apie Antrojo pasaulinio karo pabėgėlius, kurie 1939 m. prieglobstį rado Lietuvoje, – pasakojo dr. S. Strelcovas, vadovaujantis universitete veikiančiam Gynybos ir karybos edukacijos centrui. – Stažuotės metu Japonijos užsienio reikalų ministerijos Diplomatinės archyve ne tik rinkau medžiagą apie pabėgėlius ir 1939–1940 m. Lietuvą, bet ir praplėčiau japonų konsulo Č. Sugiharos asmenybės tyrimus. Buvo labai įdomu palyginti, kaip šiandien Č. Sugihara vertinamas Lietuvoje ir kaip jis matomas Japonijoje. Pagrindinis mano pastebėjimas – apie Č. Sugiharą suiformavusioje istorijoje Japonijoje Lietuva

Konsulas Č. Sugihara Kaune. Archyvo nuotr.

yra nepelnytai primiršta. Būtent tai kaip istorikas ir bandau atitaisyti.“

Tikimasi, kad kitais metais „Č. Sugiharos sąrašas“ bus įtrauktas į UNESCO tarptautinį registrą „Pasaulio atmintis“, todėl šiai progai Japonija ruošiasi ypatingai. Po vizito į Japoniją šios šalies akademikai dr. S. Strelcovą įtraukė į konferencijos, skirtos laukiamam įvykiui paminėti, mokslinį komitetą. Šiaulių universiteto mokslininko knygą planuojama pristatyti būtent šios konferencijos metu.

Japonijoje mokslo kalba – ne anglų, o japonų

Kaip mokslininkas-tyrėjas ir dėstytojas dr. Simonas Strelcovas yra vykęs į įvairiausias šalis, tarp kurių Švedija, Portugalija, Olandija, Vengrija, Kazachstanas, Ukraina, Pietų Korėja, Izraelis ir kt. Jis pastebi, kad moksliniuose tyrimuose tarptautinis bendradarbiavimas pirmiausia priklauso nuo mokslo šakos: „Pavyzdžiui, tikslieji mokslai

turi savo ryšius ir tinklus, o štai mokslo partnerystė tarp humanitarų yra kur kas siauresnė, kadangi paprastai tai lemia tyrimų regioniškas. Tarptautiniams akademiniam tinklams plėtotis iš dalies įtakos turi ir kalbos mokėjimas, todėl norintieji sėkmingai stažuotis, pavyzdžiui, Japonijoje, turi mokytis šios šalies kalbos, – sakė mokslininkas. – Gimtoji kalba Japonijoje ypač svarbi dar ir dėl to, kad, skirtingai nei daugelyje Europos Sąjungos šalių, kuriose vis dažniau mokslininkai renkasi anglų kalbą, Tekančios saulės šalyje humanitarų sluoksniuose bedu-minuoja gimtoji – japonų.“

Ruošdamasis kelionei dar nuo pavasario, S. Strelcovas mokėsi japoniškai. „Gebu pasisveikinti, padėkoti, kažko užsisakyti kavinėje, suregzti primityvesnį sakinį, tačiau pranešimo perskaityti, žinoma, dar negalėčiau“, – sakė dėstytojas.

Japonams 800 universitetų – ne per daug

Stažuotės metu Šiaulių universiteto mokslininkui teko ne tik analizuoti tyrimų medžiagą, bet ir skaityti paskaitas apie Lietuvos pabėgėlius ir mūsų šalies santykius su artimiausiais kaimynais XX a. pirmoje pusėje dviejuose Japonijos universitetuose – Ritsumeikano ir Vasedos. „Kai Lietuvoje nuolat girdime kalbas apie neva per didelį universitetų skaičių, Japonijoje universitetų yra apie 800. Daugelis jų – privatūs. Pastarieji dvigubai brangesni nei valstybiniai. Kadangi universitetai Japonijoje reitinguojami, itin svarbu, kurio iš jų diplomas įgytas, nes tai turi didelę įtaką įsidarbinant“, – pasakojo dr. S. Strelcovas.

Japonijos aukštasis mokslas, anot jo, populiarus ir tarp užsienio studentų. Reitinguose itin geras pozicijas užimančiuose

universitetuose gausu studentų iš Europos ir Jungtinių Amerikos Valstijų. Kadangi vietos gyventojai labiau linkę studijas ir savo ateitį sieti su Japonija, tarptautinių studijų galimybė jiems nėra itin aktuali.

Esminių mentaliteto skirtumų tarp lietuvių ir japonų studentų dr. S. Strelcovas sakė nepastebėjęs. „Kai kurie studentai kuklūs, ne visada išdrįsta paklausti to, kas jiems įdomu. Tačiau apskritai jie yra motyvuoti. Įėjęs į auditoriją, suprantai, kad studentai susirinko ne šiaip sau praleisti laiką, o sužinoti ir išmokti kažką nauja. O kas ir kur yra Lietuva, japonai studentai daugmaž žino. O kai pamini, kad Lietuvoje gyvena ir dirbo jų nacionalinis didvyris Č. Sugihara, abejonės dėl mūsų šalies geografinės padėties kaipmat išsisklaido.“

Studijas Šiaulių universitete renkasi Azijos šalių studentai

Mokslo bendradarbiavimas su užsienio šalių specialistais bei studijos pagal mainų programas sparčiai populiarėja. Šiaulių universitetui glaudžiai bendradarbiaujant su užsienio šalių akademiniiais partneriais, pastarojo studentai dažniausiai vyksta į Čekiją, Portugaliją, Vokietiją, Graikiją, Italiją, Lenkiją, Latviją ir kt. Šiauliuose šiuo metu mokosi studentai iš Pietų Korėjos, Taivano, Šri Lankos, Indijos, Nigerijos, Gruzijos, Ukrainos, Kazachstanas ir ES šalių – Čekijos, Danijos, Šveicarijos, Graikijos, Slovakijos, Italijos, Prancūzijos, Ispanijos. Vienintelis Šiaurės Lietuvoje universitetas sulauks studentų iš Brazilijos, Kolumbijos, JAV, Albanijos, Serbijos ir mokslininko lankytos – Japonijos. *Parengta pagal Šiaulių universiteto ir BNS pranešimus*

GAMTOSAUGOS AKTUALIJOS

Atkuriamos upių vagos

Siekiant Lietuvoje atkurti natūralias upių vagas, kurios sovietmečiu dėl melioracijos buvo masiškai tiesinamos, jau atlikti pirmi bandomieji darbai – atkurtos pažeistų Vašuokos (Panevėžio r.), Viešintos (Kupiškio r.) ir Vyžuonos (Rokiškio r.) vagų kilometro ilgio atkarpos. Kad prievarta ištiesintos upės vėl vingiuotų, Aplinkos apsaugos agentūra inicijavo bandomąjį šių upių renatūralizacijos projektą. Jį parėmė Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų paramos programa. Projektą vykdanči viešoji įstaiga „Grunto valymo technologijos“ dar-

bus pradėjo 2015 m. rugsėjį.

Kaip sakė šios įstaigos vadovas Rapolas Liužinas, upių vagas mėginama atkurti ne buldozeriais, o verčiant į jas akmenis, kelmus, šakas, rąstus ir kitas gamtines medžiagas, kurios sudarytų kliūtis ir privirstų ištiesintą upę vėl vingiuoti. Tai daroma remiantis atliktais moksliniais tyrimais ir skaičiavimais. Į senąsias vagas sugrąžintos upės turėtų tapti sraunesnės, tinkamesnės gyventi, jose turėtų daugintis įvairesnės žuvų ir vandens bestuburių rūšys, vandens augalai.

Pirmajam šio bandomojo projekto etapui

buvo atrinkta dešimt upių atkarpų. Trijų iš jų – Vašuokos, Viešintos ir Vyžuonos – iki vieno kilometro ilgio atkarpose jau įrengtos kliūtys iš akmenų, rąstų, žabinių ir pan. Vykdam projektą, pasak Rapolo Liužino, teko susidurti su kai kurių žemės savininkų, kurių sklypai ribojasi su renatūralizuotomis upių atkarpomis, melioracijos sistemas prižiūrinčių institucijų nepasitenkinimu. Darbą apsunkino ir vandens lygių pokyčiai, kintančios meteorologinės ir litologinės sąlygos, upių dugno nelygumai.

Šių trijų upių atkarpų renatūralizavimas – tik eksperimentas. Jeigu jis pavyks,

bus bandoma atkurti ir daugiau melioratorių ištiesintų upių. Kaip sekėsi žengti šį pirmąjį žingsnį, kokių problemų kilo ir kaip reikėtų jas spręsti, atkuriant kitas upių vagas, buvo aptarta prie renatūralizuotų Vašuokos ir Viešintos atkarpų susirinkus Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros, kitų valstybinių ir savivaldos institucijų, vietos bendruomenių atstovams, mokslininkams. Šio projekto įgyvendinimo metu įgyta patirtis ir rezultatai leis įvertinti teisinius, technologinius ir projektinius klausimus, gerinant Lietuvos upių būklę. *Parengta pagal LR aplinkos ministerijos pranešimą*

Narystė EPBO – valstybės ekonomikos augimo garantas

■ Atkelta iš 4 p.

suteikiantis valstybei didesnę tarptautinio skolinimosi reitingą ir padedantis pritraukti daugiau investicijų. Pasinaudojusi tyrimų duomenimis ir pritaikiusi kitų šalių gerą patirtį, Lietuva turės galimybę gerinti ūkio sektorių valdymo kokybę, tapti pažangesne ir konkurencingesne valstybe.

Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto darbuotojų vizitas į EPBO ir dalyvavimas Žemės ūkio politikos komiteto posėdžiuose buvo skirtas iššūkių žemės ūkiui analizei. Buvo pristatyta ataskaita „Žemės ūkio politika: 2017 m. stebėseną ir vertinimą“, kurioje pateikti naujausi žemės ūkio politikos pokyčių vertinimai, siekiant nustatyti paramos žemės ūkiui poveikį. Posėdžiuose taip pat buvo svarstoma 2014–2020 m. Europos Sąjungos bendroji žemės ūkio politika, aplinkosaugos priemonių poveikis ir gamintojų iniciatyvos, suvaldant gyvulių ligas. Aptarti žemės ūkio raidos scenarijai. Buvo analizuojama Azijos šalių maisto produktų (ryžių ir kt.) rinkų integracijos problematika, rinkų dinamika,

žemės ūkyje taikomų technologijų naujovės ir politikos metodai, naudojami įvertinant sausrų ir potvynių padarytą žalą. Susitikimų metu vykusios diskusijos ir jų apibendrinimai padeda šalims narėms tobulinti tyrimų metodiką, palyginti gautus rezultatus, pako-reguoti priemones agrarinei politikai tobulinti.

Nauji Latvijos mokslų akademijos nariai

Latvijos mokslo tarybos, Latvijos mokslų akademijos ir Latvijos mokslininkų sąjungos laikraštyje „Zinātnes Vēstnesis“ 2016 m. pabaigoje paskelbta informacija apie visuotinio rudens susirinkimo metu išrinktus naujus Latvijos mokslų akademijos narius.

Akademijos **tikraisiais nariais** išrinkti: dr. habil. philol. Ina Druvietė (Ina Druvietė); dr. chem. Donatas Ertas (Donāts Erts); dr. phys. Aleksejs Kuzminas (Aleksejs Kuzmins); dr. habil. oec. Remigijus Puočas (Remigijus Počas); dr. habil. phys. Uldis Ruogulis (Uldis Rogulis); dr. oec. Ina Šteinbuka (Inna Šteinbuka) ir dr. chem. Pēteris Trapencieris (Pēteris Trapencieris).

Nariais korespondentais išrinkti: dr. psych. Ivaras Austeris (Ivars Austers); dr. chem. Uģis Cabulis (Uģis Cābulis); dr. hist. Ēriks Jēkabsons (Ēriks Jēkabsons); dr. sc. ing. Sandra Muižniece-Brasava (Sandra Muižniece-Brasava); dr. chem. Aiva Pluotniece (Aiva Plotniece); dr. phys. Gita Rēvalde (Gita Rēvalde) ir dr. biol. Andris Zeltinis (Andris Zeltiņš).

Latvijos mokslų akademijos **užsienio nariais** išrinkti: Lietuvos mokslininkas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras, akademikas Zenonas Dabkevičius (Aleksandro Stulginskio universitetas, Biologijos ir augalų biotechnologijos institutas; dr. (PhD) Vladimiras Gevorgianas, Iliojaus universiteto Čikagoje profesorius, Organinės chemijos katedros vedėjas (JAV); Viktoras Sniečkus (lietuvių kilmės chemikas, organinės chemijos mokslų daktaras, Queen's universitetas (Kanada); dr. (PhD)

Latvijos mokslų akademijos naujieji nariai

Janis Varna (Jānis Vārna) iš Švedijos Luleo technologijos universiteto.

Latvijos mokslų akademijos **garbės nariais** išrinkti kompozitorius Martinis Braunas (Mārtiņš Brauns) ir muzikologas Arnoldas Kluotinis (Arnolds Klotiņš).

Aukščiausią LMA apdovanojimą – Didįjį medalį ir Boriso ir Inaros Teterevų (Boriss un Ināra Teterevi) fondo premiją (10 000 eurų kiekvienam) – gavo LMA tikrasis narys dr. habil. sc. pol., dr. iur. Talavas Jundzis (Tālavs Jundzis) už Latvijos nepriklausomybės atkūrimo istorijos tyrimus ir LMA garbės narys dr. habil. med. Romanas Lacis (Romans Lācis) už reikšmingą indėlį į širdies chirurgijos raidą Latvijoje. *Parengė doc. dr. Regina Kvašytė*

mybės atkūrimo istorijos tyrimus ir LMA garbės narys dr. habil. med. Romanas Lacis (Romans Lācis) už reikšmingą indėlį į širdies chirurgijos raidą Latvijoje. *Parengė doc. dr. Regina Kvašytė*

JAUNŲJŲ TYRĖJŲ PUSLAPIS

RENET tinklas – nacionaliniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui

Dr. Vita Juknevičienė

Šiandieniam pasaulyje mokslo bendruomenė tampa netradicinio mąstymo, sparčios reakcijos ir nuolatinio judėjimo nulemtų procesų atspindžiu. Tie laikai, kai mokslininkas dirbdavo užsidaręs laboratorijoje arba palinkęs ties savo nauja knyga, jau praeityje. Mokslininkas dabar užsitarnauja akademinės bendruomenės pagarbą daug sudėtingiau, o jo kvalifikacijai keliama reikalavimai vis dažniau siejami su tarptautiniu pripažinimu. Mokslininkai turi būti matomi tarptautiniuose žurnaluose, mokslo renginiuose, tapti ekspertais ir konsultantais, tarptautinių organizacijų ir jų tinklų nariais, tarpvalstybinių projektų vykdytojais. Pasikeitusi mobilumo samprata, galimybė greitai pasikeisti žiniomis, informacinių technologijų įtaka yra tie veiksniai,

kurie skatina mokslininkus ieškoti naujų galimybių plėtoti savo, kaip profesionalų, žinias ir glaudžiai bendradarbiauti su kolegomis tiek savo valstybėje, tiek už jos ribų.

Universitetų bendruomenės tapo atviros partnerystei su kitais sektoriais ir visuomene, kitų valstybių mokslo ir verslo institucijomis. Tačiau kartais vis dar galima jausti tam tikrą baimę ar net arogantišką nenorą bendradarbiauti su Lietuvos mokslo bendruomene, ypač kai kalbame apie mažesnius Lietuvos universitetus. Argumentų, kodėl tokios nuostatos egzistuoja, lyg ir nėra. Tačiau tas jausmas neišnyksta... Kodėl?

Atlikdama disertacinį tyrimą (2015 m.), buvau sužavėta prof. dr. Artūro Jakubavičiaus, dirbusio VŠĮ „Lietuvos inovacijų centras“ ir Vilniaus Gedimino technikos universitete, įžvalgomis apie bendradarbiavimo specifiką Lietuvoje. Lyg ir pusiau juokais jis pastebėjo: „Lietuviai – baisiai geri partneriai užsieniečiams, bet baisiai blogi partneriai lietuviams.“ Ir dar: „Pinigų yra – tinklas yra, pinigų nėra – tinklo nebėlieka.“ Nors tuomet kalbėta apie tarpsektorinę – mokslo ir verslo – partnerystę, tačiau šiandien tai galima pritaikyti ir akademinėi bendruomenei.

Kas trukdo? Dažniausiai tik įsivaizduojama baimė, nepasitikėjimas, žinių apie kolegas stoka ar pan. Ko reikia, kad trikdžių neliktų? Tikriausiai pirmiausia trūksta informacijos, gerosios patirties pavydžių, o po to – drąsos pabandyti. Kauno technologijos

universiteto prof. dr. Robertas Jucevičius vieno seminario metu paminėjo tokią sentenciją „Nedrištame ne todėl, kad sunku, bet sunku dėl to, kad nedrištame išdrįsti.“

Taigi, svarbiausias veiksnys yra informacija. 2015 m. Šiaulių universiteto tuometinė Mokslo ir meno prorektorė prof. dr. Diana Šaparnienė inicijavo ir padėjo įteisinti tarptautinio Tyrėjų kompetencijų tinklo

(*Researchers' Excellence Network, RENET*) atsiradimą. Profesorė buvo įsitikinusi, kad būtina kurti tinklą, orientuotą į mokslinių kompetencijų plėtotę, bendradarbiavimo ir tarptautiškumo didinimą. Tinklu galima įtvirtinti ilgalaikį bendradarbiavimą su kolegomis užsienyje, sudaryti sąlygas jauniems tyrėjams tapti aktyviais akademinės bendruomenės nariais, mokytis akademi-

■ Nukelta | 8 p.

Metodologinio seminaro dalyviai

Visuomenės dalyvavimas paveldosaugoje – pažangios architektūros paveldo apsaugos pagrindas?

Justina Ūsonytė

Pabaiga. Pradžia – Nr. 22 (2016 m.)

Pasak architektės-restauratorės Astos Priokockienės, kuri pristatė Kauno Bernardinų vienuolyno (Papilio g. 9) restauravimą ir pritaikymą, įgyvendinant šį projektą, buvo stengtasi išlaikyti pagarbą visiems aptiktiems laikotarpiams. Tačiau buvo pripažinta, kad, vos pradėjus restauruoti, *status quo* autentiškumas neišvengiamai nukenčia. Tai privertė susimąstyti, ar dabartinė autentiškumo samprata mus vis dar tenkina. Matyt, ši samprata apima platesnį kontekstą ir reikalauja bendruomenių vaidmens, identifikuojant kultūros paveldo vertę.

Atkurta P. Vaiciuškos vila Kačerginėje

Vis daugiau sudėtingame pasaulyje kinta visas paveldo ir jo vertės suvokimas. Neseniai atsiradusi sąvoka „kasdienės architektūros paveldas“ apibrėžia utilitarinius, funkcionalius, neprezentatyvius objektus, kurie iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti pilki ir beverčiai, tačiau yra svarbūs miesto charakteriui. Iš esmės tai yra modernistiniai ir postmodernistiniai statiniai, jų kompleksai ir vietovės, kurios pasauliniame kontekste jau sulaukė gilaus paveldosaugininkų žvilgsnio.

Lietuvoje didžiąją dalį modernizmo ir postmodernizmo architektūros palikimo apima sovietinio laikotarpio objektai: nuo

Restauruotas Liubavo malūnas-muziejus. Gyčio Oržikausko nuotr.

pavienių objektų, gyvenamųjų rajonų iki ištisų miestovaizdžių. Šio tipo objektų yra labai daug, tad kyla problema, kaip atrinkti pačius vertingiausius. Kauno technologijos universiteto doc. dr. Vaido Petrulio manymu, šiai palikimo grupei reikalinga pirmiausia išsami tokių objektų inventorizacija ir tolimesnė moksliniais tyrimais grįsta atranka.

Pasak Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto doc. dr. Marijos Drėmaitės, šio laikotarpio palikimo išsami inventorizacija taip pat padėtų išvengti „gaisro gesinimo“ atvejų, kai objektai yra įrašomi į Kultūros vertybių registrą tik tada, kai sužinoma, kad valdytojai ketina juos griauti arba iš esmės rekonstruoti. Pavyzdžiui, taip nutiko svarstant buvusio Kelių policijos pastato Giraitės gatvėje (Vilniuje) atvejį. Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto doktorantės Viltės Janušauskaitė nuomone, saugant kasdienybės paveldą, svarbiausias yra visuomenės indėlis – gyvenamosios aplinkos puoselėjimas, kasdienė priežiūra. Faktinis objekto perėmimas negarantuoja tikros jo apsaugos.

Objekto nebuvimas Kultūros vertybių registre nereiškia, kad jis neturi paveldosauginės vertės. Tad vis didėjantis galimai vertingų objektų skaičius kelia ne tik džiulės inventorizacijos, bet ir tinkamos

paveldo vertės nustatymo iššūkį. Reikia keisti kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių sąrašo pateikimo turinį, siekiant, kad visuomenė norėtų saugoti aplinką ir vertingus objektus, kuriuose gyvena.

Vilniaus Gedimino technikos universiteto doc. dr. Vytautas Petrušonis, kalbėdamas apie kitokią kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių sąrašo traktuotę, pabrėžė, kad vertingųjų savybių sąrašuose svarbiau fiksuoti simbolinę kultūros paveldo vertę, o ne atskirus materialius architektūros paveldo elementus ar dalis. Simbolinė kultūros paveldo vertė paaiškina, kuo objektas ar vietovė yra išskirtiniai, ir padeda tęsti kultūrinės tradicijas, kuriant naują architektūrą. Nemateriali paveldo dimensija – simbolinė kultūros paveldo vertė – turėtų papildyti mokslinius ir loginius paaiškinimus, nes ji yra labiau suprantama visuomenei.

Architektė ir teisininkė Daiva Bakšienė manymu, reikia ne tik išaiškinti paveldo vertę visuomenei suprantama kalba, bet ir koreguoti paveldo apsaugą reglamentuojančius įstatymus. Paveldosaugos teisinę sistemą reikia paversti socialinės inžinerijos priemone. Prieš priimant įstatymus, būtina išsiaiškinti, kokios vertybės ir poreikiai yra tikrai svarbūs šiandienai visuomenei. Kintant poreikiams, turėtų keistis ir paveldosaugos reikalavimai, nes, anot architektės Sigitos Bugenienės, šiuo metu egzistuojantis paveldo apsaugos teisinis reguliavimas yra sunkiai suvokiamas ne tik plačiai visuomenei, bet ir patiems kultūros

Kauno Žemųjų Šančių pirmasis karinis miestelis

Karinio miestelio pritaikymo projektas

paveldo apsaugos specialistams.

Architektas Rimantas Giedraitis, pristatęs gerosios patirties pavyzdį – P. Vaiciuškos vilos Kačerginėje atgaivinimą, pabrėžė, kad tik į paveldosaugos specialistus orientuoti ir paprastam žmogui visiškai nesuprantami vertingųjų savybių aprašai ne tik trukdo aptarti su visuomene paveldo vertę, bet ir kliudo paveldą tvarkyti bei pritaikyti. Tai yra viena iš kultūros paveldo objektų nykimo priežasčių. Dauguma verslininkų nelinkę įsigyti paveldui priskirtų objektų, nes jie nerimauja dėl papildomų lėšų, reikalingų nustatytoms vertingosioms savybėms išsaugoti. Todėl saugomų objektų įsigijimas ir tvarkymas vertinami kaip ekonomiškai nuostolingi. Jei ne privataus investuotojo užmojis P. Vaiciuškos vilą prikelti naujam gyvenimui, tai per kelerius metus šio medinio statinio būtų nelikę.

Visuomenės, privačių investuotojų indėlis tampa itin svarbus, kai kalbama apie medinio architektūros paveldo apsaugą, nes, išsaugant šio tipo paveldą, įtaką daro ir socialinės problemos. Lietuvos kaimai tuštėja, nebelieka senųjų bendruomenių, kurios puoselėjo medinę architektūrą savo aplinkoje. Vilniaus Gedimino technikos universiteto doc. dr. Jekaterina Lavrinec pristatė vykstančius miesto žaidimus URBINGO medinėse Šnipiškėse. Jų tikslas – fiksuoti

■ Nukelta į 8 p.

MOKSLAS – VERSLUI

LIETUVIŠKA SAULĖS JĖGAINĖ – MALAIZIJOJE

Malaizijoje pradėjo veikti UAB „BOD Group“ suprojektuota ir sumontuota dviejų dalių moderni saulės jėgainė, pajėgumu galinti konkuruoti su kokybiškiausiais kitų regiono gamintojų analogais. Į šį projektą, skirtą perduoti Lietuvos patirtį atsinaujinančių energijos išteklių srityje, investuota daugiau nei 200 tūkst. eurų.

60 kW galingumo lietuviška saulės jėgainė sudaryta iš dviejų dalių, kurių kiekvienos galingumas – 30 kW. Vienas jėgainės modulis instaliuotas ant Sultono Idris universiteto (*University Pendidikan Sultan Idris*), įsikūrusio Perako sultonate, stogo, o kita dalis – virš birių krovinių konvejerio Lumuto uoste.

„Mūsų įmonės sukurtų saulės modulių gaminamą elektrą naudos Perako sultonate įsikūrusios mokyklos, maldos namai ir universitetas, su kuriuo bendradarbiaujame.

Svarbiausia, kad lietuviška saulės jėgainė Malaizijoje ne tik paskatintų vartoti žaliąją energiją, bet ir prisidėtų prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo“, – teigė „BOD Group“ direktorius Rimgaudas Kalvaitis, dalyvaudamas jėgainės atidarymo ceremonijoje. Tiesioginę atsinaujinančios energetikos technologijų naudą pajus ir universiteto studentai, kurie galės tiesiogiai stebėti ir analizuoti jėgainės modulių veikimo principus bei panaudoti šiuos duomenis mokslo tikslais.

Elektros generuoja daugiau nei konkurentai

Pasak „BOD Group“ valdybos pirmininko Vidmanto Janulevičiaus, įgyvendinant šį projektą, buvo naudojami „BOD Group“ antrinės įmonės „Soli Tek“ gaminami skirtingo galingumo ir dizaino pažangiausi

saulės moduliai, elektros generuojantys 8 proc. daugiau nei kokybiškiausi konkurentų analogai. „Mūsų jėgainė savo kokybe ir technologijomis nenusileidžia net geriausiems Japonijos gamintojams. Nors jėgainė yra veikiama anglių dulkių, jūros druskos, rūgščių, karščio ir drėgmės, ji elektrą gamina be jokių trikdžių. Mūsų moduliai yra ilgaamžiai net ir tokioje agresyvioje aplinkoje. Pasiękti tokį rezultatą leidžia mūsų įmonės taikomos pažangiausios technologijos“, – pažymėjo V. Janulevičius.

Saulė – 12 valandų per parą

Įmonės vadovas Rimgaudas Kalvaitis teigia, kad Malaizija šiam projektui pasirinkta neatsitiktinai. Šios šalies geografija itin palanki atsinaujinančiai energetikai. „Nors „Soli Tek“ prioritetinės rinkos yra Skandinavija ir Vakarų Europa, Malaiziją mes

matome kaip itin perspektyvų regioną. Prie pusiaujo esančioje šalyje saulė būna aktyvi apie 12 valandų per parą. Tai yra pagrindinis dalykas, reikalingas saulės energetikai. Malaizija dėl savo klimato yra vienas geriausių bandymų poligonų, kur galime ištirti saulės modulių ilgaamžiškumą“, – teigia „BOD Group“ direktorius.

Jėgainė Malaizijoje – tai LR aplinkos ministerijos projekto, skirto perduoti Lietuvos patirtį besivystančioms šalims atsinaujinančių energijos išteklių technologijų panaudojimo srityje, dalis. Šį projektą UAB „BOD Group“ laimėjo 2014 m. Bendrovė projektui įgyvendinti gavo 145 tūkst. eurų paramą ir įsipareigojo, panaudodama ir nuosavas lėšas, Malaizijoje įrengti saulės jėgainę. UAB „BOD Group“ yra viena moderniausių įmonių Centrinėje ir Rytų Europoje.

■

Visuomenės dalyvavimas paveldosaugoje – pažangios architektūros paveldo apsaugos pagrindas?

Restauruotas karinio miestelio fragmentas

■ Atkelta iš 7 p.

rajono pokyčius, skatinti žmones vertinti aplink juos esantį paveldą ir domėtis savo gyvenamuoju rajonu. Gyventojai skatina-

mi atrasti nuotraukose fiksuotus Šnipiškių kadrus ir pastebėti pokyčius. Taip kuriamas gyvas miesto archyvas, paveldas priartinimas prie vietos bendruomenių ir visos suinteresuotos visuomenės.

Konferencijoje, be teorinių pranešimų, buvo pristatyti ir architektūros paveldo pritaikymo naujoms reikmėms gerosios patirties pavyzdžiai. Restauruojant Liubavo dvaro malūną, siekta kuo mažiau pakeisti paveldo objektą, išsaugoti kuo daugiau jo autentiškų elementų ir, jei įmanoma, naudoti malūno statybos laikotarpio medžiagas. Liubavo dvaro malūno muziejaus įkūrėjas Gintaras Karosas siekė atgaivinti pirmąją objekto atmosferą, naujus elementus integruojant į

bendrą visumą. 2012 m. už kultūros paveldo išsaugojimą ir kokybišką restauravimą Liubavo dvaro malūnui-muziejui suteiktas Europos Sąjungos ir Europa Nostra kultūros paveldo apdovanojimas.

Kauno Žemųjų Šančių pirmasis karinis miestelis pritaikytas naudoti, derinant modernumą ir nykstančius negatyvų istorinį laikotarpį atspindinčius pastatus. Anot architekto Gintauto Natkevičiaus, pritraukti žmones gyventi į aplinką, turinčią neigiamą emocinį krūvį, yra didelis išbandymas. Šiuo atveju pritaikymo rezultatas džiugina ir jį galima vertinti kaip sėkmingą pavyzdį. Konferencijos metu akcentuota, kad daugumos karinių objektų pritaikymas šių dienų rei-

kmėms yra problematiškas, nes buvusi jų paskirtis šiandien nėra reikalinga. Todėl pritaikant tenka ją keisti, atsižvelgiant į visuomenės poreikius. Karo paveldo centro direktoriaus Vladimiro Orlovo iniciatyva šia praktika buvo vadovaujamasi pritaikant lankyti skirtą Kauno VII fortą.

Konferencija parodė, kad pažangi architektūros paveldo apsauga yra įmanoma. Tai gali lemti paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų tikslinimas, visuomenės ir vietos bendruomenių įtraukimas į paveldosaugos procesus arba atidesnis žvilgsnis į kiekvieną išsaugotą arba saugotiną vertybę. *Autorė yra Valstybinės kultūros paveldo komisijos atstovė spaudai*

RENET tinklas – nacionaliniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui

RENET tinklo iniciatorė prof. Diana Šaparnienė

■ Atkelta iš 6 p.

nės kalbos ir diskusijos meno. Patyrusiems mokslininkams toks tinklas suteikia galimybių perduoti savo žinias ir dalintis profesionaliomis išvalgomis aktualiais klausimais. Tyrėjų kompetencijų tinklas įkurtas 2015 m. lapkričio 19 d. Šiaulių universiteto Senato nutarimu, o jo Koordinacinis komitetas patvirtintas Rektorius įsakymu 2015 m. gruodžio 2 d.

Šiaulių universiteto koordinuojamo Tyrėjų kompetencijų tinklo (toliau – RENET) tikslas – sutelkti universiteto ir partnerinių institucijų mokslininkų pajėgas, kurios padėtų plėtoti tyrėjų (ypač jaunųjų) mokslinę kompetenciją, prisidėtų plėtojant tarpdalykinį ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą. Tinklo veikla orientuota į dvi pagrindines kryptis:

1) akademinis diskursas (metodologinės

diskusijos, tematiniai diskursai, mokymai, seminarai, moksliniai renginiai (taip pat ir nuotoliniu būdu);

2) tinklaveika (bendradarbiavimas žinių prieigos ir sklaidos srityje, pagalba užmezgant ryšius).

Narystė (tiek institucinė, tiek individuali) tinkle yra nemokama. Nariai turi teisę dalyvauti tinklo organizuojamuose arba viešinuose renginiuose (fiziškai arba nuotoliniu būdu), prašyti paskelbti jų organizuojamų renginių ar leidžiamų mokslo žurnalų informaciją, inicijuoti ir organizuoti tinklo renginį, kviesti ir dalyvauti bendruose projektuose, kreiptis kitos informacijos, pavyzdžiui, konkrečios srities mokslininkų – RENET narių – kontaktų.

Siekiant sudaryti sąlygas nariams dalyvauti renginiuose, nevykstant į renginio vietą, nuolat pasitelkiamos informacinės komunikacinės technologijos. Tad naudo-

jant kompiuterį ir interneto ryšį, sukuriamą aplinką tiesioginiam renginio dalyvių bendravimui. Tinklo kūrimo metu buvo pakviestos jungtis Šiaulių universiteto partnerinės institucijos ir pavieniai mokslininkai. 2015 m. gruodį į tinklą jau buvo įsiliejusios 10 aukštojo mokslo institucijų (universitetų) ir apie 30 pavienių mokslininkų, kurie bendrai atstovavo 11 pasaulio šalių ir 14 skirtingų institucijų. 2016 m. gruodį RENET narių skaičius dar išaugo – nariai iš 29 institucijų iš 12 šalių (JAV, Taivanas, Olandija, Austrija, Čekija, Slovakija, Slovėnija, Kroatija, Lenkija, Latvija, Baltarusija, Lietuva). Lietuvoje RENET nariais jau yra tapę Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga (LJMS), o individualiais nariais tapę mokslininkai atstovauja ŠU, MRU, VDU, KU bei Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centrui. *(Tęsinys – kitame numeryje)*

IŠKILIŲ ASMENYBIŲ GALERIJOJE

Iš biochemijos mokslo raidos: profesorė Liūda Rasteikienė

Prof. Valdas Laurinavičius

Žymiai mokslininkei, Lietuvos mokslų akademijos narei korespondentei, pirmajai Biochemijos instituto direktorei, profesorei habilituotai daktarei Liūdai Rasteikienei 2016 m. vasario 22 d. būtų sukakę 90 metų. Deja, 2015 m. liepos 17 d. ji iškelia Anapilin.

Šeima

Liūda gimė 1926 m. vasario 22 d. Kaune, žymaus gydytojo, profesoriaus Prano Mažylio šeimoje. Jos mama – Antanina Bliūdžiūtė-Mažylienė (1894–1992), baigusi Marijampolės mergaičių gimnaziją, sumanė tapti prancūzų kalbos mokytoja ir išvyko mokytis į pensionatą Neušalyje (Šveicarija). Po to baigė užsienių kalbų kursus Peterburge. Pirmojo pasaulinio karo metais mokytojavo Voronežo lietuvių gimnazijoje.

Grįžusi po karo į tėviškę, dirbo prancūzų kalbos mokytoja Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje. Ištekėjo už daktaro profesorius Prano Mažylio.

Būsimosios profesorės tėvas Pranas Mažylis (1885–1966) gimė Kupiškio valsčiuje, netoli Skapiškio miestelio, Šilaikiškio kaime, pasiturinčių ūkininkų Jurgio ir Onos Mažylių šeimoje. Tėvai buvo apsišvietę žmonės.

1908 m. neramaus būdo Pranas Mažylis, aktyvus įvairių protestų ir streikų dalyvis, gelbėdamasis nuo tuometinės valdžios persekiojimų, emigravo į Lenkiją. 1913 m. daktaro laipsniu baigė Jogailos universiteto Medicinos fakultetą. Nuo 1914 m. dirbo Krokuvos ligoninėje, vėliau – Krokuvos universiteto asistentas.

1918 m. grįžo į Lietuvą. 1920–1921 m. – Aukštųjų kursų lektorius. 1922 m. Kaune organizavo akušerių mokyklą, Lietuvos universitete – Akušerijos ir ginekologijos

katedrą ir 1922–1940 m. bei 1944–1966 m. jai vadovavo. 1923 m. lapkričio 23 d. – 1924 m. rugsėjo 9 d. buvo Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto sekretorius. Kurį laiką ėjo Raudonojo Kryžiaus ligoninės direktoriaus pareigas. Nuo 1930 m. – profesorius. Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys nuo 1946 m. Prano Mažylio pastangomis buvo rekonstruota Raudonojo Kryžiaus ligoninė. Joje įkurta moderni akušerijos ir ginekologijos klinika su ambulatorija, laboratorija, auditorija, įrengtas operacinis blokas, bendrabutis tarnautojams.

Tačiau prof. P. Mažylis visą gyvenimą svajėjo apie savo privačią ligoninę. Po ilgų parengiamųjų darbų 1936 m. ją pavyko atidaryti. Ligoninė veikia iki šiol, jai suteiktas P. Mažylio vardas. Šioje klinikoje jis ir pats gyveno su šeima. Čia rizikuodamas savo ir šeimos narių gyvybe, 1943–1944 m. slėpė žydus. Tik praėjus daugeliui metų, jau po

P. Mažylio mirties, šie humaniški darbai buvo tinkamai įvertinti: Pranui ir Antaninai Mažyliams suteikti Pasaulio Tautų Teisulių vardai, o Liūda Mažylytė-Rasteikienė apdovanota Žuvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.

Šia proga norėčiau priminti, kad Skapiškio valsčiuje yra gimę net penki Lietuvos mokslų akademijos akademikai: Juozas Matulis, Pranas Mažylis, Antanas Purėnas, botanikas Alfonsas Merkys, istorikas Vytautas Merkys ir Lietuvos premjeras Antanas Merkys.

Būsimoji profesorė Liūda Mažylytė 1936–1943 m. mokėsi Kauno „Aušros“ mergaičių gimnazijoje, 1944–1949 m. studijavo Kauno universiteto Cheminės technologijos fakultete. 1950 m. įstojo į Lietuvos MA Chemijos ir cheminės technologijos instituto aspirantūrą, ir tais pačiais metais išvyko

■ Nukelta į 9 p.

Iš biochemijos mokslo raidos: profesorė Liūda Rasteikienė

■ Atkelta iš 8 p.

tęsti studijų į SSRS MA Elementoorganinių junginių institutą, tada vieną iš stipriausių organinės chemijos mokslo centrų visoje Sąjungoje. Jos darbo vadovas buvo akademikas Ivanas Liudvikovičius Knuniancas, su kuriuo Liūda palaikė draugiškus ryšius iki pat jo mirties 1990 m. Tuo metu nemažai gabių Lietuvos jaunuolių mokėsi vedančiose šalies mokslo įstaigose. Savo mokslinę veiklą jaunoji chemikė pradėjo nuo merkaptamino rūgščių acilinimo būdų paieškos. Vėliau susintetino penicilino izomerą. Gabi mokslininkė, baigdama aspirantūrą, 1953 m. sėkmingai apgynė mokslo kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Penicilino sintezės tyrimai“.

1953 m., grįžusi į Lietuvą, L. Rasteikienė pradėjo dirbti Kauno politechnikos instituto Chemijos ir cheminės technologijos fakultete: iš pradžių – vyresniąja dėstytoja,

Prof. Liūda Rasteikienė laboratorijoje

limybes aktyviai plėtoti naujausias mokslo kryptis. Viena tokių buvo priešvėžinių vaistų kūrimo kryptis. Patyrę chemikai-sintetikai dirbo Chemijos ir cheminės technologijos institute, o patyrę biologai, galintys nustatyti naujai sintetintų preparatų priešvėžinį aktyvumą, – Vilniaus universitete ir Botanikos institute.

1967 m., sujungus kelis Chemijos ir cheminės technologijos bei Botanikos institutų sektorius, buvo įsteigtas Biochemijos institutas. Naujojo instituto kūrimo procese aktyviai dalyvavo ir Liūda Rasteikienė. Paskirta šio instituto direktore, ėjo šias pareigas iki 1985 m. Tuo laikotarpiu buvo suformuotos pagrindinės Biochemijos instituto darbo kryptys. Net ir dabar, pasikeitus laikmečiui ir darbuotojams, juntami pirmosios direktorės padėti instituto veiklos pagrindai.

Tai buvo ne tik pakilimo, bet ir labai sunkių išbandymų laikotarpis. Lietuvoje reikėjo sukurti biochemijos mokslo tradiciją, įteisinti tarpdisciplininę mokslo kryptį, integruojančią chemiją ir biologiją. Po vienu stogu turėjo dirbti chemikai sintetikai, kuriantys potencialius vaistus, ir biologai, kurie šiuos cheminius junginius tyrė pelėse, žiurkėse ir triušiuose. Reikėjo suderinti labai skirtingų specialybių atstovų interesus ir sugebėti juos nukreipti viena kryptimi. Taip pat sukurti sistemą, kurioje mokslinės grupės tarpusavyje ne tik konkuruotų, bet ir bendradarbiautų. Tam reikėjo neeilinių diplomatinių sugebėjimų. Savo ramumu, užsispyrimu ir tolerancija Liūda Rasteikienė sugebėjo iš skirtingų interesų grupių suformuoti vieningą institutą. Šiandien tai

Prof. Liūda Rasteikienė ir architektas Anatolijus Rasteika

vadiname pažangia mokslo vadyba.

Per tą laikotarpį Biochemijos institute buvo susintetinta ir ištirta tūkstančiai cheminių junginių. išanalizuotas jų veikimas vėžiniuose susirgimuose. Keletas junginių praėjo visas patikros stadijas ir buvo patvirtinti kaip sudėtingoms ligoms gydyti būtini vaistai. Tačiau priešvėžinių vaistų kūrimas tuo metu vystėsi tokiais sparčiais tempais, kad daugelis patvirtintų vaistų net nespėdavo pasiekti pacientų, nes pasirodydavo nauji, geresni, mažiau toksiški preparatai.

Biochemijos institutas buvo naujovių institutas. Jas aktyviai palaikė L. Rasteikienė, sudarydama sąlygas kurtis naujoms mokslininkų grupėms. Institute vietą rado imunologai, genetikai, enzimologai. Viena tokių naujų mokslo krypčių buvo fermentų chemijos kryptis, kurios pradininku Lietuvoje tapo prof. Juozas Kulys. Nuo 1978 m. institute pradėjo veikti tarpinstitucinė molekulinės biologijos laboratorija. Į Biochemijos institutą atėjo BMR spektroskopija, mokslinių tyrimų automatizavimas. Susikūrė stiprus fizikinės biochemijos centras, tapęs žinomu pasaulyje ir kuris aktyviai dirba iki šiol. 1975 m. įkurtas Visasąjunginis taikomosios enzimologijos institutas, kurio darbuotojų didelę dalį sudarė Biochemijos instituto mokslininkai. 1990 m. įsteigtas Imunologijos institutas, suformuotas taip pat iš nemažos dalies Biochemijos instituto mokslininkų.

1980 m. Liūda Rasteikienė Maskvoje apgynė daktaro (dabar habilituoto daktaro)

disertaciją: „Alkiltiohalogenkarboninių rūgščių sintezė ir jų reakcijos“. Paskelbė daugiau kaip 120 mokslinių publikacijų, buvo 10 išradimų bendraautorė. Jai vadovaujant apgintos 8 kandidatinės (daktaro) disertacijos. Įvertinant mokslininkės veiklą, 1972 m. ji buvo išrinkta Lietuvos MA nare korespondente. L. Rasteikienė buvo vienintelė moteris Mokslų akademijos Fizikos chemijos ir matematikos skyriuje, kaip ir vienintelė Mokslų akademijai priklausiusių institutų direktorė. Už aktyvią pedagoginę veiklą 1983 m. jai suteiktas profesorės vardas.

Praėjusio amžiaus septintajame dešimtmetyje prasidėjo esminė mokslo įstaigų infrastruktūros atnaujinimo veikla, numatant juos sutelkti Visorių mokslo parke. Tai, kad 1980 m. Biochemijos institutas buvo pirmasis, kuris įsikūrė Visorių akademiniame miestelyje, – nemažas direktorės nuopelnas.

1985 m. profesorė L. Rasteikienė instituto vadovo pareigas perdavė prof. Juozui Kuliui, o pati tęsė mokslinę veiklą, vadovaudama Sieros organinių junginių sektoriui, dirbdama mokslo konsultante. Beje, Liūdos Rasteikienės vyras Anatolijus Rasteika buvo žymus architektas, Lietuvos architektų sąjungos pirmininkas, vienas iš Trakų pilies atstatymo iniciatorių. Tai buvo prasmingas ir gražus gyvenimas, įnešęs didelį indėlį į tai, ką šiandien mes vadiname mokslu grįsta ekonomika, inovacijų visuomene, intelektualia gamyba.

Straipsnio autorius – prof. Valdas Laurinavičius – Lietuvos mokslo tarybos 25-mečio minėjime

o nuo 1957 m. – docente. Nuo 1958 m. L. Rasteikienė dirbo Lietuvos MA Chemijos ir cheminės technologijos institute vyresniąja mokslo darbuotoja, vėliau – Organinės chemijos laboratorijos vedėja.

Liūdai Rasteikienei atėjus dirbti į šį institutą, buvo pradėti sintetinti priešnavikiniai ir mutageniniai veikimu pasižymintys junginiai. Tai buvo įvairių aminorūgščių ir peptidų dariniai, turintys citotoksines di(2-chloretilamino) ir di(2-chloretiltio) grupes. Kaip tik tuo metu Lietuvoje susiklostė palankios sąlygos vystyti naujoms mokslų kryptims. Sovietų Sąjungoje buvo panaikinti absurdiški draudimai ir legalizuoti tyrimai tokiose srityse, kaip genetika, kibernetika, rezonanso teorija chemijoje. Tai sudarė ga-

Vilniaus Gedimino technikos universitetas:

Pasaulis pilnas atradimų – tereikia nebijoti jų ieškoti ir išdrįsti surasti. 2017-aisiais linkime patirti ne tik atradimo džiaugsmą, bet ir mėgautis kiekvienu, net mažu žingsniu keliaujant tikslo link. Tvirtų ir prasmingų žingsnių!

Nuoširdžiai – rektorius
Alfonsas Daniūnas

Lietuvos edukologijos universitetas:

Neišvengiama žiemos baltuma kasmet užveria dar vieną pasibaigusį laiko ratą, tačiau atverčia naują gyvenimo puslapį – būkite drąsūs į jį rašyti tik gerus žodžius. Pripildykite save ir šalia esantį vilties, išminties ir meilės. Tegu idėjos ir troškimai bręsta Jums, o atėjus laikui tepražysta ir veši kantrybė ir sėkme laistoma atradimų puokštė. Linkiu, kad šventinis šurmulyš Jus įkvėptų, paskatintų nepailsti, o naujieji metai būtų prasmingi ir laimingi!

Lietuvos edukologijos universiteto
rektorius akademikas
Algirdas Gaižutis

„Lectiones Vilmenses Andreae Sniadecki“ – jau penktą kartą

Dr. Birutė Railienė

Profesoriaus Andriaus Sniadeckio (1768–1838) paminėjimą Lietuvoje rasime knygose ir kitose publikacijose, meno kūriniuose, konferencijų pranešimuose ir mūsų sumanymuose. Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų bendrija, siekianti puoselėti mokslo paveldo tradicijas, pritarė sumanymui atgaivinti prof. Andriaus Sniadeckio vardinių šventimą Vilniuje.

Andrius Sniadeckis

- 2012 m. lapkričio 30 d. pirmieji Andriaus Sniadeckio skaitymai *Lectiones Vilneses Andreae Sniadecki* įvyko istoriniame pastate – tame pačiame name, kuriame garbusis chemijos ir medicinos profesorius gyveno ir mirė. Dabar juose įsikūręs Prancūzų institutas. Renginiui erdvę maloniai suteikė tame pačiame name įsikūrusi kavinė „Paris“.
- 2013 m. lapkričio 29 d. antrieji skaitymai vyko VU Chemijos fakultete. Skaitė neskelbtą Andriaus Sniadeckio paskaitą apie chemijos istoriją. Lotyniškai parašytas A. Sniadeckio autografas saugomas Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje, tekstą transliteravo, iš lotynų kalbos išvertė ir paaiškinimus parašė Irena Katilienė, komentarus parengė dr. Birutė Railienė ir doc. Algirdas Brukštus. Rankraščio tekstas publikuotas naujajame

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos metraščio numeryje.

- 2014 m. gruodžio 5 d. tretieji Andriaus Sniadeckio skaitymai vyko Švietimo ir mokslo ministerijoje. Švietimo ir mokslo viceministras, Lietuvos chemikų draugijos primininkas Rimantas Vaitkus papasakojo apie ministerijos rūmų, anais laikais vadintų „chemijos namais“, istoriją ir svarbą universiteto veikloje. Andriaus Sniadeckio kalbos, pasakytos 1799–1800 mokslo metų proga „Kalba apie mokslą, paremtą vien bandymais, nepatikimumą“, ištraukas skaitė ir aptarė prof. D. Kirvelis ir prof. A. J. Krikštopaitis. Chemijos istorikas Rimvydas Baranauskas papasakojo apie asmeninę Andriaus Sniadeckio knygų kolekciją, kurią renka nuo 2007 m. Buvo demonstruojamas dokumentinis filmas „Andrius Sniadeckis“ iš filmų ciklo „Pamiršti vardai“ (rež. Justinas Lingys) (žr. Vrublevskių bibliotekos YouTube kanale: <https://www.youtube.com/watch?v=qXodQJH7Geo>).

- 2015 m. lapkričio 27 d. ketvirtieji skaitymai vyko Jašiūnų dvaro sodybos rūmuose. Jų tema – chemijos bandymai. Į renginį buvo pakviesti Jašiūnų gimnazijos vyresniųjų klasių moksleiviai. Perskaitęs pranešimą „Kokios gi chemijos mokė Sniadeckis?“, doc. Rimantas Vaitkus demonstravo chemijos bandymus. Jam talkino Lietuvos gamtos mokslų olimpiadų asociacijos komanda, vadovaujama Miglės Čiurinskaitės. Chemijos istorikas Rimvydas Baranauskas pademonstravo originalius „Chemijos pradmenų“ leidimus.

Renginio pabaigoje rūmų vedėjas Kazimieras Karpičius jo dalyviams surengė ekskursiją, kurioje papasakojo Balinskių dvaro istoriją, apžvelgė brolių Jono ir Andriaus Sniadeckių indėlį į Lietuvos mokslo raidą. Atsisveikindami skaitymų dalyviai padovanojo besikuriančiai rūmų bibliotekai knygų. Renginį dosniai parėmė Šalčininkų rajono savivaldybė.

Kitą dieną Andriaus Sniadeckio skaitymai vyko Baltarusijoje, Kalčiūnų vidurinėje mokykloje (Ašmenos r.). Kaimynai baltarusiai jau penktus metus organizuoja skaitymus „Lapkričio susitikimai, skirti Andriaus Sniadeckio gimtadieniui“. Renginio sumanytoja

VU Medicinos istorijos muziejaus bendradarbė dr. Vitalija Miežutavičiūtė, VU Medicinos fakulteto dekanas ir Vilniaus medicinos draugijos pirmininkas prof. (HP) Algirdas Utkus, Andriaus Sniadeckio skaitymų iniciatorė dr. Birutė Railienė, Vilniaus medicinos draugijos garbės pirmininkė dr. Dalia Triponienė, VU Medicinos istorijos muziejaus bendradarbis dr. Aistis Žalnora. Dr. Linos Zabulienės nuotr.

ir įkvėpėja – Tatjana Davidovič. Lietuvos delegacija kartu su Jašiūnų Mykolo Balinskio gimnazijos moksleiviais ir mokytojais aplankė Andriaus Sniadeckio kapą ir memorialinį muziejų Kalčiūnų vidurinėje mokykloje.

- 2016 m. lapkričio 24 d. Vilniaus universiteto Medicinos fakultete įvyko penktieji Andriaus Sniadeckio skaitymai. Juos organizavo LMA Vrublevskių biblioteka kartu su Vilniaus medicinos draugija, Lietuvos mokslo ir filosofų bendrija, Vilniaus medicinos draugija ir Vilniaus universitetu. Renginį vedė VU Medicinos fakulteto dekanas, Vilniaus medicinos draugijos pirmininkas prof. (HP) Algirdas Utkus. Renginio sumanytoja ir vedėja dr. Birutė Railienė pakvietė susirinkusius prisiminti profesoriaus Andriaus Sniadeckio indėlį į chemijos ir medicinos mokslą, jo švietėjišką veiklą bei kitus jo, kaip Vilniaus medicinos draugijos kūrėjo (1807) ir pirmojo primininko, nuopelnus.

Pranešėja apžvelgė skaitymų ketverių metų patirtį. Šių skaitymų tema – Andriaus Sniadeckio veikalas „Apie fizinį vaikų auklėjimą“, publikuotas leidinyje „Dziennik Wileński“, 1805 m. Lietuvių kalba šis kūrinys dar nepaskelbtas. Skaitymų dalyviai turėjo

galimybę pamatyti originalų veikalo 1840 m. leidimą, kurį pademonstravo chemijos istorikas Rimvydas Baranauskas. Kūrinio ištraukas skaitė ir komentavo medicinos istorikas dr. Aistis Žalnora. Pranešimą apie A. Sniadeckio mokslinę veiklą perskaitė Vilniaus medicinos draugijos garbės pirmininkė dr. Dalia Triponienė.

Skaitymų metu buvo prisimintas Vilniaus medicinos draugijos narys, VU Medicinos istorijos ir informacijos centro įkūrėjas ir „Medicinos istorijos almanacho“ pirmasis redaktorius Aurimas Andriušis (1955–2009). Prisiminimais pasidalino VU Mokslo istorijos muziejaus direktorius dr. Ramūnas Kondrotas, doc. Vitalija Miežutavičiūtė ir prof. Aušrelė Zita Kučinskienė. Renginio metu buvo pagerbti medikai. Už geriausius mokslo darbus, įdiegtus į praktiką, įteiktos Vilniaus medicinos draugijos premijos. Gydytojui Mariui Urbonui įteikta prof. Vlodo Kviklio vardinė premija už geriausią į praktiką įdiegtą higienisto metų darbą. *Autorė yra LMA Vrublevskių bibliotekos Bibliografijos sektoriaus vadovė*

Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto 25-metis

Doc. dr. Silva Pocytė

Sausio 11 d. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje (Žygimantų g. 1, Vilnius) atidaryta Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto darbuotojų mokslinių darbų paroda „Humanistikos regykla prie Baltijos jūros“, skirta 25 metų veiklos sukakčiai paminėti.

Instituto veiklos pirmtakas – 1992 m. sausį Klaipėdos universitete pradėjęs veikti Vakarų Lietuvos ir Prūsijos istorijos centras. Jo tikslas buvo aktualizuoti Klaipėdos miesto ir krašto, Prūsijos (Mažosios) Lietuvos, Rytų Prūsijos, Vakarų Lietuvos, vokiečių ir lietuvių santykių istoriją, kurti skaitmeninį tiriamąjį Klaipėdos krašto ir Žemaitijos archyvą. Čia pradėta plėtoti Lietuvoje nauja mokslinių tyrimų sritis – povandeninė archeologija.

Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas Klaipėdos universitete. V. Safronovo nuotr.

2003 m. Istorijos centras buvo reorganizuotas į Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutą. Per 25 metus instituto veikla tapo žinoma Lietuvoje ir užsienyje. Šiuo metu institutas yra mokslo ir studijų padalinys, kuriame vykdomos trijų pakopų studijos, o mokslinės programos, aprė-

piančios Baltijos rytinio regiono istorijos ir archeologijos tyrimus nuo priešistorės iki naujausių laikų, ir pastarųjų metų projektai orientuoti į tarpdiscipliniškumą.

Tarp instituto mokslininkų – nacionalinės mokslo, Jono Basanavičiaus, tarptautinės Imanuelio Kanto premijų laureatai. Jų monografijos publikuojamos ne tik Lietuvos, bet ir užsienio leidyklose. Parodoje galima susipažinti su per 25 metus sukauptu moksliniu įdirbiu, mokslinio gyvenimo akimirkomis, pastaraisiais metais vykdytų archeologinių tyrimų rezultatais.

Paroda veiks iki vasario 3 d. Jos eksponavimo metu bus skaitomos instituto mokslininkų viešos paskaitos. Sausio 18 d. akademikas, prof. habil. dr. Vladas Žulkus skaitys paskaitą „Lietuvos povandeninio jūrinio paveldo tyrinėjimai“, vasario 1 d. doc. dr. Gintautas Zabiela pristatys naujausių Klaipėdos piliavietės tyrimų rezultatus paskaitoje „Klaipėdos miesto pradžios įdomy-

Povandeninės archeologijos tyrimai: senovinės gyvenvietės liekanos jūros dugne

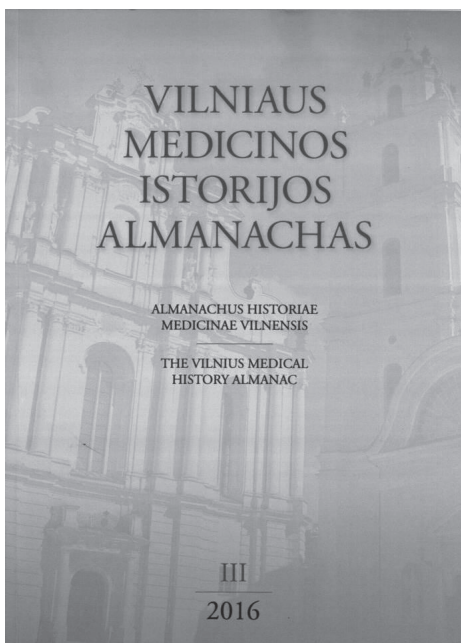
bės: ką byloja senojo Memelburgo radiniai?“. Paskaitos vyks Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos 15 auditorijoje (pradžia 17.00 val.). Parodos rengėjai: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka ir Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas. *Parengta pagal Klaipėdos universiteto pranešimą*

Vilniaus medicinos istorija naujojo almanacho puslapiuose

Janina Valančiūtė

Po dešimties metų pertraukos pasirodė „Vilniaus medicinos istorijos almanacho“ trečiasis tomas. Šio tęstinio leidinio, skirto Vilniaus ir Lietuvos medicinos istorijos, medicininės lituanistikos tyrinėjimams, steigėjas – pirmųjų dviejų tomų redaktorius, medicinos istorikas, daktaras **Aurimas Andriušis**. 1993 m. parengtas pirmasis tomas dėl lėšų stygiaus buvo išleistas tik 1997 m. Jame apžvelgta Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto istorija nuo pat jo ištakų. Antrasis šio almanacho tomas, skirtas Medicinos fakulteto įkūrimo 225 metų sukakčiai ir išspausdintas 2006 m., daugiausia atspindi atkurtos Nepriklausomybės laikotarpį.

Dr. Aurimo Andriušio pradėtą darbą tęsė medicinos istorikas dr. Ramūnas Kondratas. Ketindami paminėti dr. A. Andriušio (1955–2009) mirties penkmetį, kolegos ir draugai nusprendė trečiąjį almanacho tomą paskirti jam atminti. Šį sumanymą palaikė tuometinė Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto dekanė prof. habil dr. Zita Aušrelė Kučinskienė, akademinių reikalų prodekanas prof. dr. (HP) Rimantas Stukas ir dabartinis dekanas prof. dr. (HP) Algirdas Utkus. Naujajame almanacho tome spausdinami

„Vilniaus medicinos istorijos almanacho“ III tomo viršelis

dr. A. Andriušio kolegų – doc. dr. Vitalijos Miežutavičiūtės, doc. dr. Vytauto Siudiko, prof. habil. dr. Z. A. Kučinskienės ir prof. dr. (HP) R. Stuko prisiminimai. Leidinyje skelbiama A. Andriušio daktaro disertacija „Municipalinės medicinos raida Vilniuje 1876–1915 metais“, apginta 2008 m. Jos

įvadą parengė sveikatos apsaugos istorikas dr. Aistis Žalnora.

A. Andriušis cituoja 1906 m. dr. Cezario Stanevičiaus parašytus žodžiais: „Galbūt ateities istorikas į visa tai atkreips dėmesį, o moksliskai pateikta medžiaga bus tinkamai panaudota Vilniaus gyventojų naudai...“ Disertacijoje pirmą kartą ne tik Lietuvos, bet ir buvusios Sovietų Sąjungos medicinos istoriografijoje aptariamas municipalinės medicinos atsiradimas Vilniaus gubernijoje ir mieste bei 40 metų raida amžių sandūroje. Pirmą kartą įtraukti iki tol nepanaudoti archyviniai dokumentai.

Dr. A. Andriušis atkreipia dėmesį, kad Vilnius buvo vienas pirmųjų Rusijos imperijos miestų, sukūrusių municipalinės sveikatos priežiūros pradmenis ir 1913–1914 m. pajėgęs suformuoti savarankišką municipalinės priežiūros infrastruktūrą, tapusią pavyzdžiu ne tik kitiems Lietuvos miestams, bet ir kai kurioms Rusijos miestų savivaldybėms. Tiriamasis laikotarpis – 1876–1915 m. carinės Rusijos valdymo periodas. Išskiriami keturi Vilniaus municipalinės medicinos raidos tarpniai: 1) 1876–1901 m. – kūrimosi; 2) 1901–1911 m. – veikla po reformų; 3) 1911–1914 m. liepos 19 d. (rugpjūčio 1 d.) – tolesnė medicinos infrastruktūros sklaida; 4) 1914 m. liepos 19 d. (rugpjūčio 1 d.) – 1915

m. rugsėjo 18 d. (spalio 1 d.) – nykimas, persiorientavimas į karo meto poreikius. Darbas baigiamas šaltinių ir literatūros sąrašu. Disertacija papildyta priedais: dokumentų publikacijomis, paveikslais, lentelėmis ir iliustracijomis. Pasak doc. dr. V. Siudiko, šis mokslinis darbas yra svarus indėlis į Lietuvos medicinos istorijos mokslą. Jis užpildo didžiulę miestų savivaldos ir sveikatos priežiūros organizavimo istorijos spragą.

Lietuvos medicinos bibliotekos Leidybos skyriaus vedėja Danutė Malakauskienė sudarė išsamią dr. A. Andriušio darbų bibliografiją, kurioje užfiksuoti 588 šaltiniai – daugiau kaip 200 mokslinių, informacinių enciklopedinių publikacijų, apie 100 mokslo populiarinimo straipsnių ir kitų darbų, taip pat literatūra apie jį. Pasak prof. habil. dr. A. Kučinskienės, ši disertacija primena fundamentalų mokslo veikalą, monografiją, toli peržengusią klasikinės daktaro disertacijos ribas.

Baigiamas rengti ketvirtasis „Vilniaus medicinos istorijos almanacho“ tomas, kuris bus skirtas visuomenės veikėjo, daktaro Kazio Griniaus 150-osioms gimimo metinėms. Leidinys jau pakeliui į leidyklą ir tikimės, kad artimiausiu metu bus pristatytas akademinei bendruomenei.

■

Švietimo istorijos fragmentai

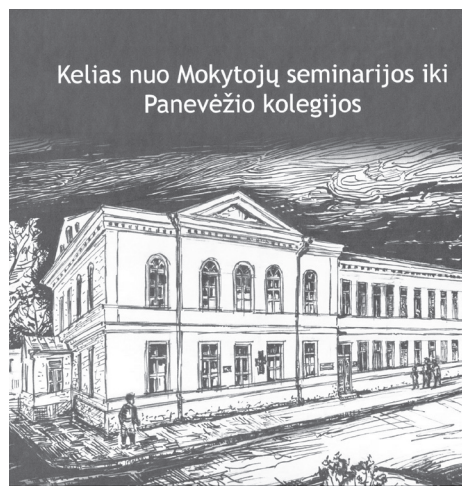
Juozas Brazauskas

Praėjusių metų pabaigoje pasirodė knyga „Kelias nuo Mokytojų seminarijos iki Panevėžio kolegijos“, skirta Panevėžio mokytojų seminarijos I laidos (1925 m.) 90-mečiui ir artėjančiam Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui. Sudarytojos: Lionė Lapinskienė, Rimanta Pagirienė ir Vilija Raubienė. Knygą spaudai

parengė ir redagavo Lionė Lapinskienė, VŠĮ Komunikacijos centro „Kalba. Knyga. Kūryba“ direktorė. Tai ne pirmasis šios įstaigos vadovės parengtas leidinys.

Rinkti ir sisteminti duomenis nuspręsta ir dėl to, kad pedagogus rengianti Panevėžio kolegija mieste yra vienintelė švietimo įstaiga, kuri tęsia anų laikų Mokytojų seminarijos tradicijas. Gausiai iliustruotą knygą naujais duomenimis praturtino doc. dr. Aldono Pupkio straipsnis apie buvusį Panevėžio mokytojų seminarijos direktorių Juozą Balčikonį. Šiuo leidiniu Panevėžio kolegija, įsteigta 2002 m. rugpjūčio 30 d. ir įsikūrusi senuose Mokytojų seminarijos pastatuose, atsiremia į praeitį kaip į dvasinį paveldą. Senoji išmintis sako, kad, be praeities, nėra ir žvilgsnio į ateitį.

Vertinga, kad knygoje liko nepamirštas ir tragiškų įvykių paliestas Mokytojų seminarijos auklėtinių gyvenimas. Daug vertingų duomenų randame vartydami puslapius apie Panevėžio valstybinio pedagoginio institutą, atkeltą iš Klaipėdos 1939 m. Pedagoginis institutas buvo įsikūręs dabartinės Panevėžio

Knygos viršelis

pradinės mokyklos pastate. Šį institutą 1939 m. baigė ir Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Vyriausiasis ginkluotojų pajėgų vadas generolas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Jo atminimui prie dabartinio pastato pritvirtinta atminimo lenta, kuri buvo atidengta 2008 m. kovo 14 d.

Maloniai nustebino iliustracinės medžiagos panaudojimas knygoje. Retai pasitaiko, kad taip preciziškai, kruopščiai būtų aprašytos nuotraukos. Jos pateiktos ir prie straipsnių autorių. Už tai reikia padėkoti knygos redaktorei Lionei Lapinskienei, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir Lietuvių kalbos instituto konsultantėms, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekos Retų knygų ir rankraščių skyriaus darbuotojoms.

Knygos išleidimą finansiškai parėmė: Panevėžio kolegija, Panevėžio miesto savivaldybė, Lietuvių kalbos draugija, 1926 m. Panevėžio mokytojų seminarijos auklėtinio Juozo Tamošiūno vaikiai: Lietuvos Respublikos Seimo narė Rasa Urbonaitė-Juknevičienė, Gintaras ir Gediminas Urbonai,

Danutė Kriksčiūnienė, Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos direktorė, Panevėžio politikų klubo „Veiklos moterys“ prezidentė. Ši kruopščiai parengta knyga turėtų būti parankinė knyga visiems, kurie domisi švietimo istorija. *Autorius yra istorikas, mokytojas ekspertas, vadovėlių ir kitų mokytojų priemonių autorius*

■

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PRANEŠIMAI

■ Atkelta iš 3 p.

Siūlymas mažinti parlamentarų skaičių. Seimo Valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos seniūnas Ramūnas Karbauskis pristatė Konstitucijos 55 ir 57 straipsnių pataisų projektą, kuriuo siūloma sumažinti Seimo narių skaičių ir pakeisti rinkimų datą. Teikiamu projektu Seimo narių skaičių siūloma mažinti nuo 141 iki 101. „Mes dabar kalbame ne apie konkretų rinkėjų skaičių vienam išrinktam Seimo nariui, o apie Seimą, Seimo narių skaičių, kurie sugebėtų atlikti tas pareigas, kurios yra Konstitucijos suteiktos Seime. Manau, 101 Seimo narys tai nesunkiai padarytų. Debatuose ir rinkimuose aš negirdėjau nė vienos partijos pareiškimo, kad Seimo narių skaičiaus nereikėtų mažinti. Visos partijos visuose debatuose kalbėjo apie tai, kad tą reikia padaryti“, – sakė R. Karbauskis.

Siūloma, kad eiliniai Seimo rinkimai būtų rengiami Seimo narių įgaliojimų pabaigos metais ne spalio, bet kovo mėnesio antrą sekmadienį. Projektui po pateikimo pritarė 67, prieš balsavo 22, susilaikė 34 Seimo nariai. Pagrindiniu šio klausimo svarstyme paskirtas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Bendru sutarimu pritarta pasiūlymui pavesti Konstitucijos komisijai apsvarstyti šį projektą. Konstitucijos pataisais plenariniame posėdyje siūloma svarstyti pavasario sesijoje.

■

MOKSLINĖ KONFERENCIJA APIE AKADEMINE ETIKĄ

Tradiciiniu mokslo renginiu tapusi Mykolo Romerio universiteto organizuojama mokslinė konferencija apie akademinę etiką keliai į tarptautines mokslo erdves. Šiais metais konferencija „Etinių nuostatų formavimas akademine bendruomenėje ir visuomenėje: Baltijos jūros regiono praktika“ (angl. *Shaping Ethics in Academia and Society: Practices in the Baltic Sea Region*) vyks spalio 16–17 d. Mykolo Romerio universitete.

Atrinktų konferencijos pranešimų pagrindu parengti mokslo straipsniai bus skelbiami mokslo žurnale „Journal of East European Management Studies“, referuojamame SCOPUS duomenų bazėje. Kviečiame pateikti pranešimų santraukas iki kovo 15 dienos. Daugiau informacijos galima rasti <http://etika2017.mruni.eu/>.

■

NAUJOS KNYGOS

KNYGA APIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VADOVUS

Mindaugas Tamošaitis, Algis Biatautas, Artūras Svarauskas. Lietuvos Respublikos 1918–1940 m. vyriausybės ministrų biografinis žodynas. Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2016. Knygos dailininkas: Albertas Broga. 568 p.

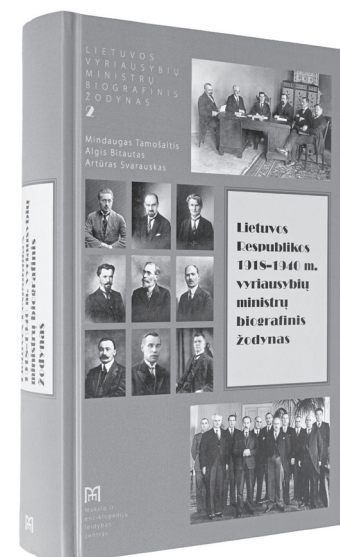
„Lietuvos Respublikos 1918–1940 m. vyriausybės ministrų biografinis žodynas“ yra rengiamos serijos „Lietuvos vyriausybės ministrų biografinis žodynas“ antrasis tomas. Planuojama parengti dar tris

šios serijos knygas: „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės centrinės vykdomosios valdžios pareigūnų biografinis žodynas“ (t. 1), „Okupuotos Lietuvos 1940–1990 m. vyriausybės ministrų biografinis žodynas“ (t. 3) ir „Lietuvos Respublikos 1990–2018 m. vyriausybės ministrų biografinis žodynas“ (t. 4).

Šiame žodyne pateikiamos Lietuvos Respublikoje 1918–1940 m. dirbusio dvidešimt vieno Ministrų kabineto narių biografijos. Tuo laikotarpiu šias pareigas ėjo šimtas mi-

nistrų. Biografijos parengtos pagal standartinę anketą. Tai padėjo ne tik susidaryti išsamų vaizdą apie visų ministrų veiklą, bet ir nustatyti kiekvieno indėlį į to laikotarpio Lietuvos politinį gyvenimą.

Pasitinkant Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, tai graži dovana visuomenei. Galimybė pažvelgti į visų Pirmosios Lietuvos Respublikos ministrų gyvenimą ir veiklą leis susidaryti išsamesnį vaizdą apie 1918–1940 m. Lietuvą ir jos valdantįjį elitą.

Kunigaikščių Oginskių virtuvėje

Knygos „Oginskių dvaro virtuvėje“ viršelis

Laužikas, Rimvydas [et al.]. (2016). Oginskių dvaro virtuvėje. „Akademine leidyba“, 128 p.

2015 m. pasaulyje buvo minimas žymaus kultūros veikėjo ir politiko Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių jubiliejus. Naujoji knyga – vienas iš šiam jubiliejui skirtų leidinių, teikiamas ne tiek istorijos ar gastronomijos profesionalams, kiek platesniam skaitytojų ratui. XVII–XIX amžių Abiejų Tautų Respublikos gastronomijos kontekste atskleidžiama Mykolo Kleopo Oginskio asmenybė, kasdieninis gyvenimas Oginskių dvaruose. Greta istorinio pobūdžio tekstų pateikiami šioms laikams adaptuoti, autentiški Mykolo Kleopo Oginskio epochos receptai.

Šį leidinį kūrė jungtinė Lietuvos ir Lenkijos profesionalų komanda: istorikai Rimvydas Laužikas, Arvydas Pacevičius, Jarosławas Dumanowski ir virtuvės šefas Liutauras Čepreckas. Knyga buvo pristatyta 2016 m. rugpjūčio 24–28 d. Pekine vykusioje 23-iojoje tarptautinėje knygų mugėje. *Naujų knygų apžvalgą parengė J. J.*

Lietuvos mokslininkų sąjunga ir LMA Mokslininkų rūmai inicijuoja viešas diskusijas apie mokslo ir studijų institucijų būklę. Pirmasis šios tematikos renginys vyks vasario 7 d., LMA Prezidiumo mažojoje salėje (Gedimino 3, Vilnius). Diskusijos pradžia – 17 val. Renginį moderuoja LMS Pirmininkas prof. Jonas Jasaitis. Dalyvauja prof. Almantas Samalavičius (VGTU), prof. Algis Krupavičius (VDU), prof. Leonidas Sakalauskas (VU) ir kiti. Kviečiame dalyvauti akademinės bendruomenės atstovus ir visus, neabejings mokslo ir studijų būklei Lietuvoje. Norinčius pasisakyti kviečiame užsirašyti el. paštu: mokslolietuva@gmail.com

Lietuvos mokslininkų sąjunga
LMA Mokslininkų rūmai

Prof. Jonas Kievišas

Linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų. Tegul pakanka kantrybės, energijos ir išminties, dirbant prasmingus darbus.

Europos Parlamento informacijos biuras Lietuvoje:

Mielieji,
Kalėdos ir metų sandūra galbūt yra tik simboliai. Bet tai proga apmąstyti, kaip gyvename, ką nuveikėme ir nuveiksime. Pasidžiaugti sėkmėmis, pabūti su draugais. O kartu susimąstyti, ko siekiame. Kokios Lietuvos, Europos bei pasaulio norime ir kuo galime prie to prisidėti. Nuoširdžiai sveikiname Jus su šventėmis! Mums malonu su Jumis dirbti ir bendrauti.

Su Šv. Kalėdomis Mano Brangieji,
KRISTUJE IR MALDOJE...

Šv. Kalėdos ir Naujieji 2017 metai – tai šiltų Dievo meilės jausmų, malonių staigmenų ir nuoširdžių, bei Dieviškų stebuklų metas...
Linksmų švenčių!

Pagarbiai Sac. KUN. Prof. Dr. KĘSTUTIS RALYS (Ph.D.)

Mokslo Lietuva

Vyriausiasis redaktorius Jonas Jasaitis
Stilistė-korektorė Jolanta Niaurienė
Dizainerė Giedrė Zaveckienė

Redakcinė kolegija: Alvydas Baležentis, Valentinas Baltrūnas, Valentas Daniūnas, Raimundas Dužinskas, Vyginas Gontis, Nelė Jurkėnaitė, Regina Kvašytė, Milena Medineckienė, Andrius Puksas, Eugenijus Stumbrys, Emilis Urba, Janina Valančiūtė
Redakcijos adresas: J. Basanavičiaus g. 6, LT-01118 Vilnius
El. paštas mokslolietuva@gmail.com
Tel. (8 5) 212 1235, laikraštis internete: www.mokslolietuva.lt
Redakcija gerbia savo autorių nuomonę ir mintis, net jei ne visada joms pritaria. Perspausdinant ar naudojant laikraščio „Mokslo Lietuva“ ir jo internetinio puslapio <http://www.mokslolietuva.lt> paskelbtą medžiagą būtina nuoroda į „Mokslo Lietuvą“. Laikraštis platinamas tik prenumeratoriams ir redakcijoje.

ISSN 1392-7191
Leidžia
UAB „Mokslininkų laikraštis“
SL Nr. 169
Spausdino
UAB „Petro ofsetas“
Savanorių pr. 174D, LT-03153, Vilnius
Tiražas 500 egz.